

Korenina

ISSN 2670-4242

Letošnje poslovanje
močno nad načrti

Novosti pri
okvirnih sporazumih
z zunanjimi izvajalci

Smo zanesljiv
in strateški partner
pri krepitvi
gozdno-lesne verige

V akcijah sadnje
smo sodelovali
s številnimi
prostovoljci

Leto presežkov
za gozdno gradbeništvo
na SiDG

Obisk pri
bavarskih gozdarjih

Vloga predstavnikov
delavcev
v nadzornem svetu
SiDG

SiDG prvič podeljuje
štipendije za dijake
in študente gozdarstva

Kavkaška jeka
(*Abies nordmanniana*)

**Gozdarsko
leto 2022 in
vizija razvoja
javne gozdarske
službe v
prihodnjem
obdobju**

**Kdo gospodari v
zasebnih gozdovih?**

Korenine in krila

Spoštovani bralci Korenine.

Zaposleni, največji kapital podjetja SiDG, smo dokazali, da znamo in zmoremo doseči še več. Letos po vseh kazalnikih izkazujemo presežke. V luči donosnosti smo samo v prvih treh četrletjih skoraj dosegli lanski čisti poslovni izid, s poslovanjem v zadnjem četrletju pa bomo ta donos še izboljšali. Poleg opravljanja tekočih nalog smo se s sodelovanjem na požarišču izkazali kot odlično organizirano podjetje, ki je s požrtvovalnostjo zaposlenih pripravljeno nesebično pomagati ljudem v stiski.

V podjetju kljub odličnim rezultatom še naprej stremimo k izboljševanju poslovanja in doseganju novih, še boljših mejnikov. Rast in razvoj nista omejena samo na podjetje, temveč to načrtujemo tudi v hčerinskem podjetju Snežnik. Po odobritvi možnosti za pridobitev sredstev, ki nam jo je omogočil nadzorni svet družbe SiDG, bo Snežnik začel posodobitev in nadgradnjo svoje predelave. Ob tem pričakujemo, da bomo izboljšali tudi položaj Snežnika na trgu lesnih izdelkov ter donosnost njegovega poslovanja.

Letošnje leto bomo ob odličnih poslovnih rezultatih končali tudi s povečanim obsegom vlaganj v gozdove. Povečana vlaganja bomo izvedli tako v gojitvenih in varstvenih delih kot tudi v delih gozdnega gradbeništva. S tem sledimo usmeritvam iz gozdnogospodarskih načrtov ter ohranjamo gozdove v čim boljšem stanju tudi za naslednje rodove.

S poslovnim načrtom za naslednje leto smo si postavili ambiciozne cilje, ki jih bomo z dobro ekipo sodelavcev brez dvoma tudi dosegli. Z nadaljevanjem optimizacije poslovanja bomo zasledovali še boljše poslovanje podjetja, tako za lastnika kot tudi za zaposlene in širše družbeno okolje, v katerem delujemo.

Ena od novosti v našem poslovanju bo prenos izpod okrilja ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pod Slovenski državni holding d.o.o. (SDH). V skladu s spremembo zakonskih podlag, ki so kot skupščino SiDG namesto vlade določile SDH, smo že izvedli prva usklajevanja. Prvi stiki s SDH so pokazali, da sledimo istim ciljem in da bomo skupaj iskali rešitve za vse poslovne izzive.

Vsem sodelavkam in sodelavcem želim, da prihajajoče praznike preživite v krogu svojih najbližjih ter da si naberete dovolj energije za vse izzive, ki vam jih bo prineslo prihajajoče leto. Verjamem, da bomo tudi v prihodnje kot ekipa v podjetju še naprej dosegali odlične poslovne rezultate.

Matjaž Juvančič,
glavni direktor SiDG

SiDG

Slovenski Državni Gozdovi

Korenina,

glasilo družbe

Slovenski državni gozdovi, d. o. o.
ISSN 2670-4242

Izdaja:

Slovenski državni gozdovi, d. o. o.,
Rožna ulica 39, Kočevje

Naklada:

800 izvodov

Uredništvo:

Suzana Rankov,
mag. Katarina Stanonik Roter,
služba za korporativno
komuniciranje

Fotografija na naslovnici:

Arhiv SiDG

Oblikovanje in prelom:

KAMERAD, Ljubljana

Tisk:

MAT-FORMAT, d. o. o., Ljubljana

Revija Korenina je tiskana
na papirju s certifikatom FSC.

Spoštovani.

Gozdarstvo in gozdovi postajajo vse pomembnejši v nacionalnem in mednarodnem prostoru. Z njimi se že nekaj časa ne ukvarjajo več le gozdarji in lastniki gozdov, temveč so predmet zanimanja bolj ali manj različne organizirane javnosti oziroma deležnikov. Najbrž se nekaterim še toži po časih, ko so o gozdovih odločali le gozdarji in morda lastniki gozdov, a so ti časi preteklost. Interes drugih deležnikov za gozdove je vedno večji. Močan je tudi mednarodni tok različnih vladnih in nevladnih forumov in organizacij, ki daje včasih občutek nepreglednosti. In res, nepoučenemu se zdi, da pri domačih in tujih procesih odločanja vlada zmeda.

Dobro bi bilo, če bi v tem mnogotirnem procesu imeli izdelano jasno vizijo, kaj od gozdov v sedanjosti in prihodnosti pričakujemo. To je seveda precej težko, saj je interesov zelo veliko. Interes lastnika gozda je drugačen od na primer lovca, spet drugačen je interes naključnega obiskovalca, raziskovalca itd. V ozadju so še za mnoge bolj abstraktne ali za nekatere celo nepotrebne reči (npr. skrb za biotsko raznovrstnost, čist zrak ipd.) ali tudi bolj oprijemljive (poplavna varnost, čista voda, erozija ...). Najti skupni imenovalac za vse je res težavno, zlasti če dodamo še vse bolj poudarjeno komponento – podnebne spremembe. Pa vidimo, da nam gre že pri ukrepanju za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov slabo, saj kaže, da se ti na globalni ravni kljub »močnim« mednarodnim zavezam še povečujejo.

Ocenjujem, da v tem trenutku ta vizija za gozdove ni dovolj jasna. Pa to ni le naš problem, ampak je težava širše mednarodne skupnosti. Kako se v tej nejasnosti orientirati? Po moji oceni potrebujemo sidra, ki nam bodo pomagala pri tem. Iščimo jih v gozdovih, kjer je prostora za stranpoti precej manj kot v človeški skupnosti!

Že bežnemu opazovalcu je jasno, da podnebne spremembe živimo tukaj in zdaj. Občutek pa imam, da se tega ne zavedamo in se niti ne prilagajamo. Če je v gozdarstvu veljalo, da preživi le tisti, ki se prilagaja, ocenjujem, da je to bolj teoretična podlaga, do izvedbe v praksi je še dolga pot. V območnih načrtih, ki so v fazi sprejemanja, so podnebne spremembe prvič aktivno vključene, vendar le na teoretični (besedni) ravni. Do izvedbe je še daleč. Če smo sploh na to pripravljeni in če to želimo. Zagotovo ne bo šlo na ustaljen način, potrebne bodo korenite spremembe pri našem ravnanju. Tega pa pravzaprav ne želimo, saj bi načele naše ustaljene navade in komoditeto. Cona udobja je resna ovira za spremembe.

Morda bo prva resna streznitev prišla prav kmalu. Koliko v slovenskih gozdovih res posekamo? Imamo vsaj tri različne informacije o tem. Ena, da manj od najvišjega možnega poseka in precej manj od prirastka, drugi dve, ki sta verjetnejši, kažeta, da precej več. Zavod za gozdove je dobil nalogo, da to temeljito razišče.

Vse dobro želim bralkam in bralcem v novem letu z željo, da se skupaj vmemo h Korenina(m), kar bo težko, zato pa lepo!

dr. Darij Krajčič,
državni sekretar, ministrstvo za
kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Letošnje poslovanje močno nad načrti

Dosežen rezultat in donosnost poslovanja SIDG v letošnjih prvih devetih mesecih močno presegata načrtovano. Čisti poslovni izid znaša 13,8 milijona evrov in je za 1,4 milijona evrov višji od načrtovanega za leto 2022 in 2,9 milijona evrov višji kot v enakem lanskem obdobju. Donosnost poslovanja smo dosegli v višini 27 odstotkov, kar je za 3 odstotne točke manj kot v enakem lanskem obdobju in za 5 odstotnih točk več kot načrtovano za leto 2022.

Besedilo: **Renata Juršič**

V obdobju od januarja do konca septembra smo prodali 881 tisoč kubičnih metrov gozdnih lesnih sortimentov, od tega 47 odstotkov iglavcev in 53 odstotkov listavcev. 89 odstotkov prodaje smo realizirali prek dolgoročnih pogodb. Ustvarili smo 64 milijonov evrov prihodkov od prodaje gozdnih lesnih sortimentov, kar je 85 odstotkov letnega plana, in presegli prodajo v enakem lanskem obdobju za 15,5 milijona evrov. Ostale prihodke

od prodaje, vključujoč transport, smo ustvarili v višini 4,5 milijona evrov.

Za upravljanje državnih gozdov plačujemo Republiki Sloveniji letno nadomestilo v višini 20 odstotkov prihodkov od prodaje lesa iz državnih gozdov. Nadomestilo za obdobje od januarja do septembra 2022 znaša 12,9 milijona evrov.

Realizirali smo 80 odstotkov letnega plana poseka, kar pomeni, da smo posekali 891 tisoč

kubičnih metrov gozdnih lesnih sortimentov, od tega 20 odstotkov z lastnimi zmogljivostmi. Izvedli smo gozdnogojitvena in varstvena dela v višini 2,9 milijona evrov, kar je 74 odstotkov letnega plana. Za 0,9 milijona evrov smo presegli izvedena dela v enakem lanskem obdobju. V gozdno infrastrukturo smo vložili 1,3 milijona evrov, kar je 80 odstotkov letnega plana stroškov, in investirali 1,1 milijona evrov, kar je 48 odstotkov letnega plana investicijskih vlaganj v gozdno infrastrukturo. Sektorju za nepremičnine je uspelo v prvih devetih mesecih letošnjega leta izvesti nakupe 1.024 hektarjev gozdnih površin.

Na dan 30. septembra nas je bilo v družbi 373 zaposlenih.

Kljub energetske krizi, naraščajočim cenam surovin, inflaciji, vojaškimi spopadom in volatilnim tečajem ne predvidevamo večjih negativnih vplivov na poslovanje družbe do konca leta 2022.

ZA LETO 2023 NAČRTUJEMO:

- investicije in finančne naložbe v skupnem znesku 31 milijonov evrov,
- posek in prodaja GLS v obsegu 1.123 tisoč kubičnih metrov,
- delež lastnega poseka 21 odstotkov,
- količino prevoženih gozdnih lesnih sortimentov 660 tisoč kubičnih metrov, z lastnimi transportnimi sredstvi 17 odstotkov skupnih prodanih količin gozdnih lesnih sortimentov,
- realizacijo čistih prihodkov od prodaje gozdnih lesnih sortimentov in transporta v višini 86 milijonov evrov,
- EBIT v višini 12 milijonov evrov,
- EBITDA v višini 14,5 milijona evrov,
- čisti poslovni izid v višini 10 milijonov evrov,
- donosnost poslovanja 17 odstotkov,
- dodano vrednost na zaposlenega 83 tisoč evrov,
- nakup 1.200 hektarjev gozdov,
- na dan 31. decembra 426 zaposlenih.

POSLOVNA ENOTA LJUBLJANA

Če smo se v tretjem četrtletju na Poslovni enoti Ljubljana veliko ukvarjali s sanitarnimi sečnjami in s tem povezanimi težavami, so se začele stvari v zadnjem četrtletju leta umirjati. Sanitarne odločbe smo počasi zaključili, pritek novih pa je bistveno manjši. Po manjših zapletih se nam je uspelo dogovoriti tudi, da so na novo prispelle sanitarne odločbe z rokom izvedbe začele datirati na pomlad 2023. Zagotovo je to obdobje zaznamovalo tudi ogromno povečanje povpraševanje po lesu za drva, kar je posledica energetske krize. Telefon je na ta račun zvonil ves čas, dobili smo za več kot 4.000 kubičnih metrov naročil, dobava naročenega lesa pa bo za našo poslovno enoto svojevrsten izziv, saj se na našem območju sekajo pretežno iglavci. Poleg tega je treba stalnim kupcem mesečno zagotavljati pogodbene količine lesa. Sicer smo v novembru začeli pospešeno dobavo predvsem na

POSLOVNA ENOTA KOČEVJE

Letos smo imeli na območju Poslovne enote Kočevje kar precej sreče z vremenom, izvajalci ter z vsem, kar lahko vpliva na delo v gozd. Tako smo konec novembra dejansko že dosegli plan sečnje. Če bo vreme ugodno in ne bo večjih težav, bo skupna letošnja odprema znašala okoli 245.000 kubičnih metrov, kar je okoli pet od šest odstotkov nad planom. Pri gojitvenih delih smo bolj ali manj vsa dela že oddali in bodo do konca leta zaključena. Pri gradnjah bomo na razpise oddali še nekaj manjših del, ki jih želimo končati še v tem letu. Od večjih projektov poteka gradnja ceste v Kukovo. Preostala večja dela se bodo nadaljevala v naslednjem letu.

V letu 2023 načrtujemo 230.000 kubičnih metrov poseka. Z vodji gozdnih obratov in delovodji lastne gozdne proizvodnje že pripravljamo plane sečnje za naslednje leto ter pregledujemo primerne oddelke za lastno gozdno proizvodnjo. Pri slednji imamo kar nekaj težav s starejšo mehanizacijo ter popravili in okvarami na strojni sečnji. Želimo si predvsem, da bi v naslednjem letu zamenjali starejše traktorje ter imeli na voljo vsaj en rezervni traktor.

Pred kratkim je poslovna enota pridobila tudi novega pomočnika vodje poslovne enote. Delovno mesto bo prevzel Miha Kržič, ki je do zdaj opravljal delo delovodje lastne gozdne proizvodnje v Postojni in Ljubljani.

Ob koncu bi se želel zahvaliti sodelavcem in vsem, ki so pripomogli k uredničenju vseh projektov in doseganju vseh zastavljenih ciljev.

Damjan Južnič, vodja PE Kočevje

NOVICE S TERENA

račun sečnje na rednih deloviščih, kjer prevladuje bukev.

Do konca novembra smo realizirali skoraj 97 odstotkov letnega plana. Glede na trenutno vremensko dogajanje, ko je sredogorje že pobelil sneg, preostali deli območja pa so izdatno namočeni zaradi dežja, bistvenega presejanja plana ni pričakovati.

Kot zanimivost lahko povemo tudi to, da smo od ZGS v izvedbo prejeli odločbo F. Gre za sanacijo nezakonito izkrčene površine, ki jo moramo zdaj znova sanirati v gozd (sadnja). Sanacijo smo že začeli in bo trajala več let (gojitvena dela si sledijo vsako leto), za stroške pa bo treba bremeniti povzročitelja nezakonitega poseka.

Ker prihaja zima, z njo pa sneg in mraz, smo tudi letos imeli akcijo in po šolah in vrtcih našega območja razdelili ptičje hiške in ptičjo hrano ter s tem nekaj malega prispevali k oza-veščanju mladih. Skupaj smo razdelili 50 ličnih lesenih hišk.

Marko Opeka, pomočnik vodje
PE Ljubljana

POSLOVNA ENOTA POSTOJNA

Leto 2022 se bliža koncu, zato že lahko ocenimo uspešnost realizacije glavnih proizvodnih ciljev Poslovne enote Postojna. S posekom, spravirom in odvozom gozdnih lesnih sortimentov trenutno že presegamo letni plan 106.403 kubičnih metrov za osem odstotkov. Do konca leta bo ob predpostavki ugodnih vremenskih razmer predvidena realizacija znašala okoli 122.000 kubičnih metrov oziroma 114 odstotkov plana. Glede na težave, s katerimi smo se srečevali zaradi pomanjkanja izvajalcev, pogosto (pre)visokih ponudbenih cen, nezainteresiranosti izvajalcev za izvoja-

nje del (predvsem v gozdnem obratu Sežana) in sanacije požarišča na Krasu, bo realizacija zastavljenih ciljev v letu 2023 lahko še zahtevnejša.

Gojitveni in varstveni ukrepi, vezani na odločbe z rokom do konca leta 2022, bodo izvedeni v celoti. Nekaj odločb bo zaradi različnih razlogov prenesenih v plan za prihodnje leto.

Obseg izvajanja del na gozdnih prometnicah in gozdni infrastrukturi se je letos v primerjavi s preteklimi leti nekoliko povečal in skupaj s povišanjem cen gradbenih del celo presegel prvotno načrtovan finančni okvir. Povečalo se je število izdanih odločb ZGS za gozdne površine in območja, ki so bila v preteklih letih zaradi naravnih ujm zapostavljena, kar posledično prinaša povečan obseg vlaganj v gozdno infrastrukturo. To so manjše, dislocirane, slabše dostopne in neodprte državne parcele znotraj kompleksov zasebnih gozdov.

Letos smo uspešno prešli tudi na izvajanje prevozov po sistemu DAP (dostavljeno kupcem), in sicer prek razpisov javnega naročanja. Po manjših začetnih težavah smo se kar najbolj angažirali in z mesečno realizacijo od 60 do 70 odstotkov vseh izvedenih prevozov uspešno reševali dostavo lesa našim kupcem. V letu 2022 je z novo sistemizacijo na Poslovno enoto Postojna prešel del lastne proizvodnje z 28 proizvodnimi delavci in dvema delovodjema.

Kot povzetek poslovnega leta moramo na koncu izpostaviti gozdni obrat Sežana. Obseg in različnost operativnih nalog ter specifičnost razmer, kot so teren, mešana lastniška struktura, neurejene parcelne meje, omejen možni posek, prodaja, odkup in menjava državnih parcel, krčitve gozdov, odkup na panju, intenzivno odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, požarno varstvo in druge značilnosti tega območja, narekujejo raznovrstno dinamiko vodenja obrata, ki je bistveno drugačna

POSLOVNA ENOTA TOLMIN

Na Poslovni enoti Tolmin bomo letni plan poseka predvidoma dosegli, težava pa je pomanjkanje izvajalcev in večje število razpršenih odločb za sanitarno sečnjo z manjšimi količinami lesa. Poleg smrekovega lubadarja se kljub nizkim temperaturam pojavlja še sušenje jelke.

Večjih zaostankov pri realizaciji odločb za sanitarno sečnjo nimamo, roki na odločbah ZGS, ki se še izdajajo za namene sanacije, so praviloma do konca marca 2023. Če bo vreme ugodno in ne bo težav z izvajalci, večjih težav pri realizaciji ne pričakujemo.

Pri gojenju smo plan precej presegli, ključni razlog pa je povečanje cen storitev. Podobno je pri gradnjah.

V segmentu prodaje se kupci še vedno odločajo za listavce. Veliko povpraševanje je po hlodovini in tudi po lesu bukve za drva.

Za zdaj je bila sečnja podrejena reševanju

odločb za sanitarno sečnjo, začeli pa smo nekoliko intenzivnejši posek listavcev.

Na poslovni enoti se pripravljamo tudi na delo v prvih mesecih prihajajočega leta, in sicer bomo zaprosili tako za podaljšanje nekaterih odločb kot tudi za izdajo predčasnih.

Za zdaj nam prve ekipe lastne gozdne proizvodnje še ni uspelo sestaviti. Iščemo sekače, traktorist začenja delati v drugi polovici novembra. Zaenkrat bo delal v ekipi lastne gozdne proizvodnje Poslovne enote Postojna, ki je trenutno na območju državnih gozdov Poslovne enote Tolmin.

Ob koncu leta se naša poslovna enota zahvaljuje vsem sodelavcem v družbi, s katerimi dnevno sodelujemo. V novem letu vam želimo vse dobro in si želimo, da bi še naprej dobro in korektno sodelovali.

Boris Semenič, vodja PE Tolmin

od drugih, bolj »klasičnih« gozdnih obratov v veliki večini preostalega dela Slovenije. Trenutno je v polnem teku obravnava dveh osnutkov Sanacijskih načrtov za obnovu gozdom po požarih v letu 2022 na območju Krasa in Socerba, ki sta na gozdnem obratu Sežana letos močno vplivala na izvajanje del. Da gre za obsežno opravljeno delo, verjetno ni treba poudarjati, ocenjujemo pa, da bomo na tem gozdnem obratu v prihodnje potrebovali dodatne strokovne okrepitve. Pred nami je novo leto, zato naj bo uspešno in zdravo!

Andrej Vidmar, pomočnik vodje PE Postojna

POSLOVNA ENOTA MARIBOR

V letu, ki se zaključuje, smo že v novembru dosegli planirani obseg sečnje. Pričakujem, da bomo količino 176.386 kubičnih metrov presegli za okoli 8.000 kubičnih metrov. Rednih delovišč je 73 odstotkov, preostalih 27 odstotkov predstavljajo sanitarne sečnje. Realizacija je v primerjavi s preteklimi leti nekoliko višja na račun poseka in spravila rednih delovišč. Prav tako smo pri realizaciji uspešnejši zaradi vključitve sodelavcev lastne proizvodnje v proizvodnjo Poslovne enote Maribor kot celote.

ZGS nam je v 11 mesecih letošnjega leta vročil 912 odločb za izvedbo sanitarne sečnje za 52.700 kubičnih metrov. Največ prejetih odločb je prišlo s področja gozdnogospodarskega območja Slovenj Gradec, in sicer 730 odločb za 45.300 kubičnih metrov, preostale pa se nanašajo na gozdnogospodarsko območje Maribor. Odločbe sanitarne sečnje nam je do konca avgusta uspelo sanirati v predpisanih rokih, pozneje pa se nam je zaradi ogromnega prejema sanitarnih odločb zalomilo. V novembru nam je znova uspelo vzpostaviti stanje, ko odločbe realiziramo v predpisanih rokih. Tako nam je ostalo še 163 odločb za 5.070 kubičnih metrov, ki pa se jim roki iztečejo v obdobju od februarja do konca julija 2023.

Pri zahtevnih gradnjah se pospešeno izvajajo gradbena dela na vlakah in cestah. Pod vodstvom oddelka za gozdno gradbeništvo nam

je uspelo končati delo na gozdnih cestah na območju gozdnogospodarskega območja Slovenj Gradec.

Z željo povečevanja prepoznavnosti naše družbe v lokalnih okoljih, v katerih delujemo, smo se čez leto udeleževali pogovorov z nosilci javnih pooblastil na lokalni ravni, predvsem z župani občin. Prav tako sodelujemo v različnih projektih, kot so projekti razvojnih agencij Koroške in Maribora, projektih ZGS, več občinskih in turističnih društev, projektih mladih na ravni osnovnih šol ... Še posebej moramo izpostaviti uspešno sodelovanje v medijsko odmevnem skupnem projektu s Triglav skladi – Gozd srčnosti, s katerim smo na Uršlji gori jeseni izvedli nadaljevanje lanske akcije.

Z nestrpnostjo pričakujemo novo leto in se že veselimo novih izzivov.

Roman Jerman, vodja PE Maribor

POSLOVNA ENOTA CELJE

Poslovno leto na naši poslovni enoti zaključujemo v okviru poslovnega načrta za leto 2022. Letni plan sečnje bomo izvedli v celoti, plan vlaganj v gojitvena in varstvena dela pa v 95 odstotkih.

V zadnjih dveh četrletjih koledarskega leta smo okrepili odvoz gozdnih lesnih sortimentov do kupcev z lastnimi in najetimi zmogljivostmi prevozov. Tako zagotavljamo dostavo do kupcev za več kot 55 odstotkov prodanih gozdnih lesnih sortimentov.

Zaostrene razmere na trgu izvajalcev se v zadnjih četrletjih leta 2022 kažejo predvsem v gozdnem gradbeništvu, kjer izredno težko oddajamo javna naročila. Ker je to področje proizvodnje močno povezano z izvedbo rednih sečenj in spravila, na Poslovni enoti Celje že od septembra ne beležimo presežkov zaloga gozdnih lesnih sortimentov na kamionskih cestah. Za potrebe tretje licitacije vrednejših sortimentov SiDG smo na treh gozdnih obratih pripravili kar 73,52 kubičnega metra vrednejših sortimentov gradna, doba, bukve, gorskega javorja, ostrolistnega javorja, velikega jesena in gorskega bresta. Verjamemo v dober uspeh prodaje izbranih kosov hlodovine listavcev.

V zadnjem četrletju smo uspešno zaključili

li dva projekta s področja socialnih funkcij. Izpostaviti je treba predvsem odprte prenovljenega arboretuma na Boču. Do konca koledarskega leta pripravljamo še projekt v sodelovanju s Podravskega gozdarskega društva, kjer bomo po principu Betnavskega gozda uredili fitnes v naravi za Šolski center Šentjur. Poslovno leto končujemo uspešno, v prihajajočem letu 2023 pa v imenu zaposlenih s Poslovne enote Celje želimo vsem veliko zdravja in uspehov na osebnem in poslovnem področju.

Branko Štunf, vodja PE Celje

POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO

Po zaključku obsežnih sanitarnih sečenj, predvsem v gozdnih obratih Poljane in Brezova Reber, smo začeli zimске sečnje. Pričakovali smo hiter in širši začetek na vseh gozdnih obratih, ampak naleteli na zelo velike težave s pridobivanjem izvajalcev, predvsem z začetki izvajanja sečnje. Na Poslovni enoti Novo mesto imamo vsako leto težave s pridobivanjem odločb za poletno sečnjo, tako da je v poletnem času posledično na našem območju zelo malo zunanjih izvajalcev. Dosedanja realizacija nakazuje, da bomo ob ugodnih jesenskih in zimskih razmerah do novega leta dosegli načrtovan posek in gojenje.

Tudi lastna proizvodnja dela poteka po načrtih. V prihodnje pričakujemo vsaj en do dva nova tovornjaka za lažjo izvedbo prevozov do kupcev.

V novembru se predvideva prevzem dveh učnih poti, in sicer učna pot Rožek in učna pot Planina – Mirna gora.

Obiskali so nas tudi študentje drugega letnika visoke strokovne šole za gozdarstvo. Ogljedali so si pripravo delovišča za strojno sečnjo, izvedbo ter podrobno delovanje obeh strojev za sečnjo in izvoz lesa.

Že nekaj časa se pripravljamo na plan sečnje, gojenja in gradnje za leto 2023. Aktivno sodelujemo z Zavodom za gozdove Slovenije, območno enoto Novo mesto, predvsem pa si prizadevamo za čim večji obseg poletnih sečenj v letu 2023.

Aktivno smo pristopili k izvajanju povpraševanja in nakupa lesa za lastno kurjavo. Redno izpolnjujemo naročila lesa za kurjavo. Pri tem nimamo daljših dobavnih rokov dobave. V naših krajih imamo ogromno gozdov v zasebni lasti, zato ne beležimo velikega povpraševanja za nakup lesa za kurjavo, kot ga imajo druge poslovne enote.

Vsem svojim sodelavcem želim miren zaključek leta ter vse dobro v novem letu 2023.

Boštjan Gašperšič, vodja PE Novo mesto

POSLOVNA ENOTA MURSKA SOBOTA

Na Poslovni enoti Murska Sobota se tudi v zadnjem četrletju srečujemo s pomanjkanjem izvajalcev del pri poseku in spravilu lesa. Lokalni izvajalci nimajo zadostnih zmogljivosti za realizacijo programa proizvodnje, izvajalci iz drugih delov Slovenija pa se zaradi oddaljenosti in specifik območja z manjšimi delovišči in s tem povezanimi večjimi stroški le neradi javljajo na razpise za delo. Kljub temu nam je kar nekaj del uspelo oddati »novim« izvajalcem.

Delati sta začela prva delavca lastne gozdne proizvodnje, ki bosta posek in spravilo lesa opravljala predvsem na gozdnem obratu

Gornja Radgona. Poteka zaposlitev še enega delavca za dopolnitev ekipe.

Za dražbo vrednejših sortimentov smo pripravili in odpremili 181 kubičnih metrov hlodov, predvsem hrasta doba in gradna ter črnega oreha.

Udeležili smo se dogodka Borza kadrov, ki ga je pripravila Srednja lesarska in gozdarska šola Maribor, ter predstavili podjetje SIDG ter možnosti zaposlitve in štipendij. Pri krepitvi socialnih funkcij gozda smo na Goričkem ob gozdnem rezervatu Kobilje postavili dve tabli, ki označujeta in opisujeta rezervat.

Peter Kolar, vodja PE Murska Sobota

Korenine in krila

Janez Pucelj, direktor Snežnika, d. o. o.

Vse prevečkrat se zavedamo le trenutnega stanja in dosežke iz preteklosti sprejemamo kot nekaj, kar je minilo in je zdaj nepotrebno. Visokoleteče misli naj bi bile gonilo poletov v svetlo prihodnost.

Pa ni tako. Brez spoštovanja in razumevanja preteklosti ni poletov v prihodnost. Brez korenin ni kril.

In še kako ravno to drži za podjetje Snežnik. Zanimiva in izredno pestra dogajanja so tlakovala pot podjetja do današnjih dni.

Ustanovljeno je bilo 27. januarja 1953 v maniri tistega časa kot Državno posestvo SNEŽNIK – zavod posebnega pomena za potrebe republiških organov v primeru vojne. Očitno samooskrba ni fikcija samo današnjega časa, živeli ali pa vsaj pripravili so se nanjo tudi že pred desetletji.

Področje je bilo zaprto, skoraj nedosegljivo navadnim smrtnikom. Številne so dejavnosti, ki jih je takrat Državno posestvo Snežnik vzelo pod svoje okrilje: kmetijstvo z živinorejo in poljedelstvom, gozdarstvo z načrtovanjem in upravljanjem gozdov, posekom in spravilom ter odvozom lesa, lovstvo z lovnim turizmom, žaga in predelava lesa, gradbeništvo s prodajalno gradbenega materiala, trgovina z mešanim blagom, mesarstvo, gostinstvo z gostilno in obratom prehrane, vrtec in posebne dejavnosti Snežnik II (Gotenica, Škrilj).

To je bila era »zlate kletke«, ki je pustila trajne, predvsem nematerialne posledice. Sami sebi gospodarji!

V letu 1980 se je zgodila obsežna posodobitev žagarskega obrata in predelave lesa. Postavilo se je mehanizirano skladišče za

lupljenje, krojenje in skladiščenje hlodovine, zgradila se je nova žaga s polnojarmenikom in tračno žago, uredila se je proizvodnja lupljenih plošč in profilov.

Pred več kot 50 leti sta se dejansko realizirali zadnja temeljita prenova in posodobitev procesov predelave. Seveda za tisti čas. Takrat je bilo zaposlenih okoli 360 delavcev. To je bilo zlato obdobje delovanja podjetja. Skrito v obsežnih kočevskih gozdovih je lahko nemoteno in z omembe vrednim patronatom tedanje oblasti izvajalo svoje poslanstvo.

Toda to je bilo le zatišje pred prihajajočimi spremembami. Tako kot se klesti drevo, se je klestil tudi Snežnik. Z dekreti ali pa zaradi nove ekonomske logike so odpadle dejavnosti druga za drugo: kmetijstvo, lovstvo, gradbeništvo, trgovine ...

Ko dodamo še spremembo lastništva (SIDG od leta 2016) in temu pripadajoč prenos nekaterih podpornih služb na matično podjetje, se lahko zaključí, da je bil poseg temeljit. Na koncu je ostala samo še predelava lesa – žaga, decimirnica in lame-lirnica.

Toliko o koreninah. Kaj pa krila?

Še pred časom se je zdelo, da so peruti pristrizene in da se je prihodnost nakazovala v vsej svoji nepredvidljivosti, bolje rečeno negotovosti. Pa se je zgodil mali čudež.

Podjetje je pred prvim investicijskim ciklusom, ki bo vsaj delno razbremenil obstoječo iztrošeno opremo in pomenil preboj v okolje smeješih načrtovanj. Ni še dovolj, je pa začetek. In ko se začne, se zlepa ne neha. Tako pravijo!

**NA OBISKU PRI
POSLOVNEM
PARTNERJU:
MBS LIST**

Besedilo: **Suzana Rankov**
Foto: **arhiv MBS LIST**

Načrtujejo postati **vodilno** **podjetje v regiji**

Lastnik MBS LIST iz Starega trga pri Ložu je MBS Timber, pomembno avstrijsko lesarsko podjetje, podjetje pa je nastalo na pogorišču žage nekdanjega koncesionarja GG Postojna (t. i. žaga Marof). Nakup podjetja, ki se je začel leta 2017, je pomenil tudi ohranitev ogroženih delovnih mest. Avstrijski lastnik je v zadnjih letih veliko investiral in danes v Starem trgu pri Ložu stoji sodoben in mednarodno konkurenčen lesni center. Poslovanje v zadnjih letih in načrte za prihodnost nam je predstavil Max-Georg Stingl, eden od direktorjev in lastnikov podjetja.

Zakaj se je MBS Timber odločil za nakup podjetja v Sloveniji?

Že pred tem so obstajali dolgoletni poslovni odnosi tako z dobavitelji hlodovine kakor tudi žagami iz severne Slovenije. Podjetje na avstrijskem Koroškem se je tako dolga leta zanesljivo oskrbovalo z zelo kakovostno hlodovino. Dosledna usmerjenost v kakovostne izdelke in postopno povečano povpraševanje po lesnih izdelkih sta povzročila primanjkljaj v naših zmogljivostih. Zaradi prostorske stiske smo iskali možnost širitve v tujini. Hitro smo našli lokacijo, ki je bila privlačna za nas. Ko pa smo se znašli v zaključni fazi pogajanj, se je kot alternativna možnost pokazala lokacija v Starem trgu pri Ložu, v zaustavljenem podjetju GG Postojna. Po ogledu se je jasno pokazal potencial te nepremičnine. Kljub opustošenemu strojnemu parku in velikemu zaostanku v investiranju smo se odločili za nakup. Veliko zemljišče z zadostnimi varnostnimi pasovi okoli žage smo ocenili za pomembno prednost. Bližina pristanišč Trst, Koper in Reka ter razpoložljivost strokovnega kadra sta nam olajšali odločitev.

Kakšni so bili glavni koraki, s katerimi ste v štirih letih sanirali podjetje?

Po nakupu podjetja smo na prvo mesto postavili zagotavljanje nabav hlodovine in vzpostavitev triizemskega dela. Nemudoma smo začeli načrtovati investicije, da bi v kratkem roku vzpostavili obrat za skobljanje. S tem se je močno dvignila kakovost in razširil se je nabor izdelkov z izdelki višjega cenovnega razreda. To je bila osnova za prihodnjo rast. Za uspešno prestrukturiranje podjetja je bila ključna pripravljenost nas lastnikov, da prispevamo kapital in pustimo dobiček v podjetju. Ravno to je odprlo možnost, da se investicijska dejavnost prilagodi potrebam in prioritetam. Posebna zahvala je namenjena tudi našim zaposlenim, ki so izkazali veliko zvestobo in predanost v zelo zahtevnem času sprememb.

Veliko ste investirali v avtomatizacijo in optimizacijo poslovnih procesov in stroškov. Katere so bile ključne posodobitve?

Doslej je bilo v lokacijo vloženih 46 milijonov evrov, pri čemer tekoče investicije do konca

leta 2024 v višini 25 milijonov evrov niso zajete. Šele po tem, ko se je obrat žage ekonomsko in tehnično stabiliziral, smo lahko od prejšnjih lastnikov prevzeli proizvodnjo opažnih plošč, ki je bila na tem mestu. S 1. julijem 2018 je bila proizvodnja opažnih plošč operativno vključena v skupino podjetja MBS.

Tako kot v obratu žage smo tudi v obratu opažnih plošč v šestih mesecih vzpostavili triizemsko delo. Začeli smo reorganiziranje proizvodnih procesov in postopno odpravljanje pomanjkljivosti, ki so jih pokazale analize. Z naložbami v nove stiskalnice plošč, tračne žage, rešitve avtomatizacije in predvsem z naložbami v tehnično prenovo obstoječega strojnega parka so bile ustvarjene možnosti, da nove kupce prepričamo o običajni mednarodno priznani kakovosti opažnih plošč.

Pomemben gradnik je tudi prevzem dobavljenih hlodov v tovarni. Z nakupom najnovejše merilne opreme smo dobaviteljem zagotovili popolnoma transparentno in zaupanja vredno sodelovanje. Pri razhajanju mnenj med nami in dobavitelji vsakemu dobavitelju

omogočimo možnost uporabe našega digitalnega arhiva, ki vsebuje fotografije in razporeditve posameznih hlodov v razrede.

Poleg gradbenih razširitev je bila vzpostavljena linija za razrez lesa z najnovejšo tehnologijo skobljanja in skeniranja, kakor tudi visoko zmogljiva naprava za skobljanje z dodatno skobeljno linijo. Pri obdelavi lesa se upoštevajo posebnosti prevladujočega debelega lesa v tej regiji. Tako iz lesa, izdelanega iz velikih hlodov, izrežemo segmente s pomanjkljivostmi. Z uporabo linije za dolžinsko spajanje lesa nam je uspelo novim skupinam kupcev naših izdelkov ponuditi visokotehnološki izdelek po meri kupca. Pred kratkim smo investirali v novo linijo za stiskanje večslojnega lepljenega lesa. Ta nam omogoča izdelavo specialnih izdelkov za lesno gradnjo, parketarstvo in proizvodnjo opažnih plošč.

Kakšne so največje razlike med podjetjem leta 2017 in podjetjem leta 2022?

Naše podjetje je glede na njegovo velikost, kakovost, inovativnost in digitalizacijo zraslo v mednarodno konkurenčen lesnopredelovalni center. Ogromno investiramo tudi v izboljšanje procesov in zgradb, da bi izpolnili čedalje večje okoljske in trajnostne zahteve. Za to je bilo v podjetju vzpostavljeno tudi posebno delovno mesto.

Koliko zaposlenih imate trenutno?

Koliko ste povečali število zaposlenih od leta 2018? Boste še zaposlovali?

Trenutno zaposlujeemo približno 220 predanih sodelavcev, medtem ko smo jih na začetku leta 2018 zaposlovali okoli 60. Število zaposlenih se bo še povečevalo. Ker želimo skupaj z zaposlenimi dosegati zastavljene poslovne cilje, se osredotočamo na optimizacijo in avtomatizacijo procesov. Z uporabo digitalne transformacije nam uspeva, da

svoje zaposlene tudi ustrezno izobražujemo. Bodoče sodelavce vladno vabimo k prijavi za zaposlitev v našem podjetju. Z veseljem pomagamo tudi pri iskanju ustrezne namestitve in urejanju formalnosti z državo.

Je to, da je podjetje v Starem trgu pri Ložu, prednost ali slabost?

Kraj Stari trg pri Ložu vidimo kot prednost. Velikost in narava nepremičnine, bližina morskih pristanišč in razpoložljivost visokokakovostnega debelega lesa so očitne prednosti. Zaradi bližine hrvaškega Gorskega kotarja in stoletne tradicije predelave lesa je med prebivalci in našimi zaposlenimi iz te velike regije prisotno globoko splošno razumevanje za gozdno in lesno industrijo, še posebej za naš obrat.

MBS Timber se opisuje kot celovit ponudnik lesnih proizvodov. Nam lahko pojasnite, kaj to pomeni?

Podjetje MBS Timber se osredotoča na izdelke s povečano dodano vrednostjo. To velja za certificirane izdelke za sodobno leseno gradnjo, kot so masivni konstrukcijski les, lepljeni les ali dvojni/trojni lesni nosilci iz smreke in macesna, pa tudi na opažne plošče, ki jih izdelujemo iz smreke, jelke in bora. Poleg tega v podjetju proizvajamo in dostavljamo visokokakovostne končne izdelke tudi za Azijo. Ta postavlja posebne zahteve, ko gre za kakovost lesa in njegovo predelavo. Les slabše kakovosti se večinoma prodaja embalažni industriji ali izvažajo v tujino. Prav tako smo pred kratkim prejeli potrebno certifikacijo, ki nam omogoča izvoz skobljanega blaga v ZDA.

Kakšne so glavne prednosti strateškega lastništva, kakršnega ima MBS LIST?

Lastniki v svoji zavezi podjetju MBS LIST vi-

dijo dolgoročno naložbo z jasno predanostjo lokaciji Stari trg pri Ložu. To je tudi razlog, da ustvarjeni dobički iz poslovanja ostajajo v podjetju zato, da jih znova investiramo. Lastniška struktura seveda zagotavlja kratke in s tem hitre postopke odločanja. Te sinergije so vidne tudi pri sodelovanju s sestrskimi podjetji, predvsem pri biogradivih in proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov.

Koliko kubičnih metrov gozdnih lesnih sortimentov predelate letno in kakšna je struktura surovine, ki jo predelate?

Na letni ravni predelamo približno 160.000 kubičnih metrov hlodovine. Sestavljena je iz okoli 60 odstotkov smreke, 30 odstotkov jelke in 10 odstotkov ostalih drevesnih vrst, kot so bor, macesen in duglazija. Dodatno odkupujemo tudi žagan les od žag, katerih potrebe po surovini znašajo 60.000 kubičnih metrov na letni ravni.

Kje nabavljate lesno surovino? Samo na slovenskem trgu ali tudi v tujini?

Vso hlodovino, ki nam jo ponudijo v Sloveniji, tudi odkupimo. Če se izkažejo potrebe po dodatnih količinah hlodovine, jih uvozimo iz Nemčije, Češke, Italije, Hrvaške in Avstrije.

Kakšne bodo vaše zmogljivosti ob zaključku investicijskega ciklusa?

V bližnji prihodnosti bomo precej povečali proizvodnjo na 400.000 kubičnih metrov na leto. Stroji so naročeni, medtem ko so nekateri že v fazi montaže. Postopno povečevanje proizvodnje bomo predvidoma začeli v drugi polovici leta 2023. Seveda je časovna dinamika povečevanja proizvodnje odvisna od splošnih razmer v gospodarstvu.

Izdelke izvažate v več kot 50 držav po vsem svetu. Kateri so vaši najpomembnejši trgi?

55 odstotkov proizvodov se proda v Evropi. Prodaja zunaj Evrope je razširjena na več delov in ni osredotočena samo na eno državo ali regijo. Tako oskrbujemo stranke v ZDA,

Južni Ameriki, Aziji in Afriki, ki je trg v razvoju. MBS LIST nenehno razvija nove prodajne trge. Uporabljamo možnosti neposrednega dostopa do strank, medtem ko prodajo prek posrednikov večinoma opuščamo. S strankami se ustvarjajo osebni odnosi, ki lahko v težkem tržnem okolju prispevajo k stabiliziranju poteka poslovanja.

Kaj v vaši prodaji predstavlja slovenski trg?

Slovenija predstavlja okoli 12 odstotkov celotne prodaje. Na domačem trgu se tržijo predvsem opažne plošče ter stranski proizvodi, kot so sekanci in žagovina.

Ste prvi kupec, ki je s SiDG podpisal dolgoročno prodajno prodajo kot strateški investitor v lesnopredelovalno panogo. Kakšne pogoje ste morali izpolniti, da ste dokazali, da ste strateški investitor v panogo?

Prvi pogoj za sklenitev tovrstne pogodbe je bilo izpolnjevanje več kriterijev, kot so razvitanost predelovalnih zmogljivosti, dodana vrednost na zaposlenega, število novih delovnih mest in višina investicij.

Kaj vam pomeni ta pogodba – tudi v luči nestabilnih razmer na trgu, ki smo jim priča v zadnjem času?

To pogodbo vidimo kot nujno osnovno oskrbo za naše podjetje. V okolici našega lesnopredelovalnega centra je namreč velik delež državnih gozdov. Ključnega pomena je tudi varovanje okolja z ohranjanjem krajših oddaljenosti za oskrbo. Tukaj smo našli stično točko s podjetjem SiDG.

Poslovno sodelovanje s SiDG se je v zadnjih letih zelo dobro obneslo. S to pogodbo pa lahko dosejanje sodelovanje v naslednjih nekaj letih okrepimo v korist obeh strani. Kot največja žaga v Sloveniji SiDG ponujamo v zameno možnost stabilne prodaje v negotovih razmerah.

Koliko prihodkov ste ustvarili v preteklem poslovnem letu?

Podjetje MBS LIST je v preteklem poslovnem letu ustvarilo 42 milijonov evrov prihodkov od prodaje. Vzporedno s tekočimi širitvenimi investicijami načrtujemo precejšnjo rast prihodkov od prodaje. V letu 2025 ciljamo, da bomo dosegli sto milijonov evrov ustvarjenih prihodkov od prodaje.

Kakšne so trenutno razmere na trgu in kakšne so vaše napovedi za prihodnje leto? Se razmere umirjajo, cene surovine in proizvodov padajo, pričakujete nova nihanja?

V trenutnem okolju inflacije, zvišanja obrestnih mer in pomanjkanja energije ni mogoče resno napovedovati gospodarskih napovedi. Potem ko so se cene od izbruha pandemije skokovito dvignile, kar je bila posledica številnih novih gradbenih projektov in zelo živahne prenovitvene dejavnosti, je od letošnjega poletja opaziti jasen trend padanja. Trenutno smo v fazi stabilizacije na zelo nizki cenovni ravni.

Izhajamo iz tega, da se bo povpraševanje od februarja 2023 nekoliko povečalo. Rekordne proizvodnje v evropski lesni industriji, kot je bila ta v letih 2020 in 2021, v doglednem času ni mogoče pričakovati.

Na začetku tega intervjuja smo vprašali, kakšne so največje razlike med podjetjem leta 2017 in 2022. Za konec pa bi vprašali, kakšne bodo največje razlike med podjetjem leta 2022 in 2027?

Do leta 2027 bo podjetje MBS LIST v svoji lesnopredelovalni center vložilo skupno sto milijonov evrov, s čimer bo postal največje podjetje v tej panogi v Sloveniji. Nova kombinacija različnih proizvodnih linij mu bo omogočila konkurenčnost na množičnem trgu blaga, kakor tudi možnost oskrbovanja zanimivih niš. Po popolni digitalizaciji procesov bo lahko ponujalo sodobna delovna mesta. S tem bo podjetje MBS LIST postalo vodilno podjetje v regiji.

Novosti pri okvirnih sporazumih z zunanjimi izvajalci

V začetku novega leta bomo z izvajalci sečnje in spravila, gojitvenih in varstvenih del ter del gozdnega gradbeništva podpisali nove okvirne sporazume, s katerimi si bodo ti zagotovili možnost sodelovanja s SiDG v prihodnje. V tem času se namreč iztekajo postopki javnega naročanja za izbiro izvajalcev omenjenih del, ki prinašajo precej novosti v primerjavi s prejšnjimi leti.

Besedilo: **Miha Zupančič**

Foto: **arhiv SiDG**

Družba SiDG je v skladu z Zakonom o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije dolžna pri naročanju storitev del v gozdovih upoštevati postopke javnega naročanja ter pravila, ki jih sprejme vlada. Že od ustanovitve tako sklepamo okvirne sporazume z izvajalci, ki jim priznamo sposobnost za izvajanje sečnje in spravila, gojitvenih in varstvenih del, del gozdnega gradbeništva ter transporta lesa. Pogodbe za izvedbo del so se z razvojem družbe dopolnjevale skupaj z dopolnitvijo pravil.

Sistem planskih naročil

Sistem planskih naročil je do danes dopolnjen in razvit pri poseku, gojitvenih in varstvenih delih in delih gozdnega gradbeništva. Planska javna naročila so bila dober odgovor na stalno spreminjajoče se razmere v gozdarstvu, saj nam je tako uspelo odstraniti zastoje pri izvajanju del, ki bi bili posledica postopka javnega naročanja. Ažurnost in dobra odzivnost sta se pokazali tako pri izvajanju sanitarne sečnje kot tudi pri drugih primerih, ko je potrebno hitro ukrepanje.

Ohranjanje gorskih kmetij

Pravila in sistem javnega naročanja pri sečnji in spravilu ter gozdnogojitvenih in varstvenih delih

smo z zadnjo dopolnitvijo nadgradili tako, da boljše zasledujemo cilj gospodarjenja z državnimi gozdovi, ki nam nalaga, da prispevamo k doseganju ciljev razvoja podeželja, zlasti ohranjanja kmetij in podeželja v gorskem in hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja. Oba okvirna sporazuma bosta sklenjena z dvema sklopoma, od katerih bo en posebej namenjen ohranjanju kmetij v gorskem in hribovitem svetu. Pri slednjem je merilo za izbor izvajalca dopolnjen s številom točk KMG v OMD, ki lahko v samem merilu predstavlja do 20 točk.

Spremembe pri sanitarni sečnji

Pri sečnji in spravilu ter gozdnogojitvenih in varstvenih delih predvidevamo z novim okvirnim sporazumom tudi reševanje težav pri izvajanju poseka zaradi izredno povečane

PETINA LASTNE GOZDNE PROIZVODNJE

Lastna gozdna proizvodnja SiDG, ki danes opravi približno petino vseh potreb po sečnji in spravilu v državnih gozdovih ter transportu lesa, je eden izmed ključnih gradnikov izvajanja del v gozdovih. Hkrati predstavlja tudi intervencijske skupine za izvajanje tako sanitarnih sečenj kot tudi za pomoč pri naravnih nesrečah. Posebej se je lastna gozdna proizvodnja izkazala pri sodelovanju na Krasu, ko smo s trdim delom in požrtvovalnostjo pomagali pri omejitvi požara. V naslednjem letu jo bomo še nekoliko razširili, predvsem na področju prevoza lesa. Ponosni smo na naše zaposlene, ki so pripravljene pomagati v stiskah ljudi ter so dokazali, da smo sodobno organizirano gozdarsko podjetje.

dinamike izvajanja sanitarne sečnje, ki so posledica ujme ali gradacije škodljivih organizmov ter so v obsegu več kot deset odstotkov letnega poseka. V navedenih primerih se ob usmerjanju izvajalcev na prizadeta področja lahko dogovorimo za podaljšanje rokov izvedbe del ali prekinitvev izvajanja del za pogodbe, ki so bile sklenjene zunaj območja. Z novimi okvirnimi sporazumi pa nadaljujemo tudi dvigovanje kakovosti spoštovanja pogodbenih obveznosti izvajalcev. Vse posege v gozdni prostor namreč želimo narediti s čim manj negativnih vplivov na ekosistem.

Zmanjšanje zmogljivosti na trgu

Med oddajo del smo čez leta spremljali preoblikovanje trga za naročanje storitev, vidna so bila nihanja v ponudbi izvajalcev ter v višini cen za naročane storitve. Cene, ki smo jih dobivali na razpisih v letu 2016, so padle v letu 2017 ter se v letu 2018 dvignile zaradi obsežne sanacije v vetrolomu poškodovanih

gozdov (v državnih gozdovih smo posekali več kot 1,5 milijona kubičnih metrov sanitarne sečnje). Dvig cen storitev zunanjih izvajalcev v letu 2018 je bil posledica predvsem del z izredno povečano nevarnostjo ter presežka ponudbe nad povpraševanjem. V naslednjih letih so cene v povprečju padle ter se začele v letu 2022 dvigovati. Zadnji dvigi cen storitev so bili posledica predvsem stanja v gospodarstvu, ki beleži dvig cen energentov, dvig cen rezervnih delov, materialov ipd., ter tudi zmanjšanja zmogljivosti zunanjih izvajalcev. Zmanjšanje zmogljivosti se pojavlja na več različnih območjih Slovenije, zaradi neustreznih ponudb pa smo zavrnilo več kot 20 odstotkov vseh razpisov v fazi odpiranja konkurence.

Prvič triletni sporazumi

Ker se kot podjetje zavedamo, da smo dobri samo toliko, kot imamo dobre in stabilne poslovne partnerje, smo nove okvirne sporazume oblikovali tako, da vzpostavljamo pogoje za stabilnejše in srednjeročno sodelovanje tudi s poslovnimi partnerji, ki izvajajo dela v gozdovih. Z novim okvirnim sporazumom za sečnjo in spravilo, ki ga sklepamo za dobo treh let, bomo lahko naročili planske sečnje tudi za nekoliko daljše obdobje. S tem pridobimo stabilne zmogljivosti zunanjih izvajalcev, hkrati pa si zunanji izvajalci zagotovijo stabilnejše poslovanje z družbo SiDG.

Z novim okvirnim sporazumom pa bomo v naslednjem letu nekoliko poenotili tudi način priprave in oddaje javnih naročil. S poenotenjem bomo iskali rešitve za izvedbo del predvsem na področjih, kjer danes težje pridobimo dovolj zmogljivosti za izvedbo del v gozdovih. Nadaljevanje dobrih praks izvajanja del v državnih gozdovih, optimizacija teh poslovnih procesov ter iskanje vedno višje kakovosti opravljenih del so naša garancija, da bomo še naprej vodilno gozdarsko podjetje v Republiki Sloveniji.

Smo zanesljiv in strateški partner PRI KREPITVI gozdno-lesne verige

Besedilo: **Robi Saje**
Foto: **arhiv SiDG**

Poslovno leto v izteku nas bo zaznamovalo z novimi dosežki in rekordi. Sektor za prodajo in logistiko je bil v letu 2022 deležen vrste sprememb in novosti. Med največjimi spremembami je treba izpostaviti nova pravila prodaje, ki jih je vlada sprejela aprila letos in omogočajo fleksibilnejšo prodajo gozdnih lesnih sortimentov (GLS), prilagojeno tržnim razmeram.

Novosti pri prodaji

Pri prodaji GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih prodajnih pogodb se je odpravil model dodeljevanja količin GLS na osnovi centroidov gozdnogospodarskih območij, uvedel pa se je kriterij dodeljevanja količin, ki poleg realizacije predelanih GLS upošteva še stopnjo predelave, dodano vrednost in število zaposlenih v podjetju. Uvedel se je tudi kriterij za sklepanje dolgoročnih pogodb s strateškimi kupci – predelovalci lesa, ki pripomorejo k stabilnejši povezavi gozdne lesne verige in lažjemu uresničevanju ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi.

Novost novih pravil prodaje je tudi možnost prodaje trajnih in/ali začasnih tržnih presežkov manj kakovostnega okroglega lesa tujim podjetjem z višjo stopnjo predelave. Na podlagi slednjega je bil objavljen poziv, na katerega so se odzvala tri večja lesnopredelovalna podjetja iz Italije in Avstrije. S tem bo mogoče doseči višje prodajne cene pri manj kakovostnem lesu.

Rekordno povpraševanje po dolgoročnih pogodbah

V prvi polovici leta smo oblikovali tretji razpis za sklepanje novih dolgoročnih pogodb. Objavili smo ga v začetku septembra. Trgu za vzpostavitev in krepitev gozdne lesne verige

smo ponudili več kot 700.000 kubičnih metrov okroglega lesa. Nov razpis, ki upošteva vse zahteve pravil prodaje, bo tako omogočil prodajo GLS lesnopredelovalni industriji po namenu rabe. S partnerji v konzorciju, ostali-

mi partnerji in strateškimi partnerji, s katerimi se bodo sklenile prodajne pogodbe za dobo do pet let, bomo omogočili zanesljivo dobavo GLS, možnost prevzema GLS z merilnimi sistemi z elektronsko merilno napravo (»elektronska izmera«) pri kupcu in digitalno izmenjavo podatkov na osnovi dobavnice.

Na podlagi razpisa smo prejeli rekordne 204 ponudbe, med njimi so tudi podjetja, ki so se prijavila v petih konzorcijih. Povpraševanje prejetih ponudb, ki skupaj znaša več kot 3.400.000 kubičnih metrov, je bistveno presežilo razpisano količino, kar pomeni, da je les iz državnih gozdov zelo zaželen. Vse to dokazuje tudi, da je SiDG glede na preteklo poslovanje zanesljiv in strateški partner pri krepitvi gozdno-lesne verige in razvoju lesnopredelovalne industrije v Sloveniji.

RAZVOJ IT-SISTEMA GOZDAR

Čez leto je potekal tudi razvoj informacijskega sistema Gozdar. S trdim delom, znanjem in izkušnjami nam je v sodelovanju s produkcijsko hišo Agitavit Solutions d.o.o. proti koncu leta uspelo informacijsko podpreti vse procese v prodaji in logistiki. Pri tem smo upoštevali tudi priporočila računskega sodišča in drugih revizorjev. Temelj vsakega podjetja je načrtovanje. Tako smo na podlagi procesa usklajevanja proizvodnje GLS in želja pogodbenih kupcev informacijsko podprli načrtovanje prodaje GLS na mesečni ravni. Novost, ki jo Gozdar prinaša, je tudi skladiščno poslovanje, ki omogoča načrtovano in usmerjeno dobavo GLS na skladišča in prodajo GLS iz skladišč do končnega kupca.

Prevzem glavnine transporta do kupcev

Septembru smo objavili tudi javno naročilo za storitev prevozov GLS prek cestnega in železniškega prometa za obdobje dveh let. Javno naročilo za prevoze je že sedmo po vrsti. Prispelo je rekordno število ponudb, skupaj 81. Z novim javnim naročilom bo SIDG tako skupaj z lastnim transportom prevzel glavnino dobav GLS do kupcev. S tem bomo odpravili kar nekaj anomalij in tveganj odtujitve lesa, omogočili bomo načrtovano in redno dobava GLS kupcem, izvajalcem prevozov pa stabilno delo po tržnih cenah. Novost v okviru novega javnega naročila je tudi t. i. sistem povratnih voženj, s katerim bomo povečali učinkovitost in produktivnost dobav GLS do kupcev.

Odlično poslovanje

V letu 2022 se bo poslovanje končalo nad vsemi pričakovanji. Ob ugodnih tržnih razmerah, visokih prodajnih cenah GLS in visokem povpraševanju po lesu bomo preseгли vse zastavljene cilje. Tako bo ob koncu leta prodanih več kot 1.130.000 kubičnih metrov GLS. Z lastnimi in najetimi prevozi bomo realizirali odvoz GLS s kamionske ceste v višini nad 480.000 kubičnih metrov. Prav tako bomo dosegli rekordno povprečno prodajno ceno, ki bo v primerjavi s predhodnim rekordnim letom (61,94 EUR/m³) višja za več kot 10 EUR/m³. Uspešno smo izvedli več kot 35 javnih dražb, od tega dve, pri katerih smo prodali izključno najvrednejše GLS.

V strukturi prodaje bo zaradi nizkega obsega sanitarnih sečenj že drugo leto zapored prodanih več listavcev kot iglavcev. Leto 2022 si bomo zapomnili tudi po visokem povpraševanju po lesu za kurjavo s strani fizičnih oseb in ostalih interesentov, kar je posledica energetske krize in astronomskih cen fosilnih goriv. Tako bo ob koncu leta prodanih več kot 28.000 kubičnih metrov okroglega lesa slabše kakovosti, primerne za kurjavo.

Kaj nas čaka?

V novem poslovnem letu se bomo posvečali nadaljnjemu informacijskemu razvoju pri prodaji in logistiki, s poudarkom na digitalizaciji in učinkovitem poslovanju. Sledili bomo tržnim razmeram in nanje ustrezno odgovarjali, gradili in vzpostavili bomo enoten tržni pristop določanja cen GLS po sistemu DAP (delivery at place) in delali za zastavljene cilje v sinergiji s poslovnimi partnerji, ki so za nas ključnega pomena.

Ob koncu leta se sodelavci sektorja za prodajo in logistiko vsem vam, spoštovani poslovni partnerji, zahvaljujemo za korektno in poslovno uspešno sodelovanje v letu 2022. Prav tako se iskreno zahvaljujemo vsem ostalim sodelavkam in sodelavcem podjetja SIDG, ki ob skupnem sodelovanju tvorite poslovne uspehe podjetja SIDG. V prihajajočem letu 2023 vam vsem želimo obilo uspehov in veliko dobre volje.

Kdo gospodari v zasebnih GOZDOVIH?

Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) se je površina zasebnih gozdov v Sloveniji v zadnjih desetletjih povečala, število zasebnih lastnikov gozdov pa je narastlo, posledično se je povečala razdrobljenost gozdne posesti. Delež zasebnih gozdov je leta 1996 znašal 66,1 odstotka, leta 2021 pa kar 77 odstotkov (v ta delež niso vključeni gozdovi, ki so v lasti lokalnih skupnosti).

Besedilo: **dr. Nike Krajnc, Špela Ščap, Matevž Triplat**
in **Darja Stare**, Gozdarski inštitut Slovenije
Foto: **arhiv SIDG**

Na gospodarjenje v zasebnih gozdovih vplivajo različni ekonomski, socialni in naravni dejavniki. Po podatkih ZGS je bilo v zasebnih gozdovih v letu 2021 posekanih 2.808.881 kubičnih metrov lesa, kar je slabih 68 odstotkov skupnega poseka. Intenziteta sečnje v zasebnih gozdovih je lani znašala 3,1 kubičnega metra na hektar, medtem ko je v državnih gozdovih znašala 5,1 kubičnega metra na hektar (podatki ZGS 2021).

V letu 2016 so po podatkih Statističnega urada RS (SURS) zasebni lastniki gozdov na kmetijskih gospodarstvih večino dela v gozdu opravili sami z družinskimi člani, na-

jetno delo je predstavljalo le sedem odstotkov vsega opravljenega dela. V letu 2020 enaka raziskava SURS-a kaže na še nižji delež najetejega dela, in sicer pet odstotkov. Kljub nizkemu deležu najema izvajalcev za delo v gozdu pa na Gozdarskem inštitutu Slovenije (GIS) ugotavljamo, da njihovo število v zadnjih letih narašča. Danes je nemogoče pričakovati, da bodo vsi zasebni lastniki gozdov izvajali dela v svojem gozdu sami ali, še pomembneje, da bi bili vsi ustrezno opremljeni in usposobljeni za delo. Pri tem je pomembno, da je delo v gozdu v prvi vrsti varno in zdravju neškodljivo ter seveda tudi ekonomsko učinkovito.

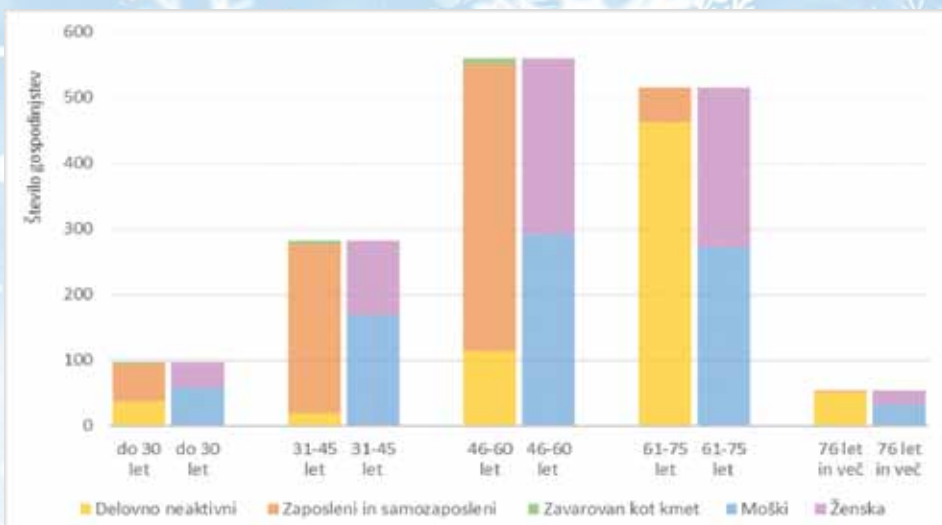
Zaradi ugotovitve stanja na področju izvajanja sečnje in spravila lesa v zasebnih gozdovih smo v septembru 2019 na GIS izvedli obširno anketiranje med naključnimi gospodinjstvi v celotni Sloveniji. Podobno študijo smo ponovili letos. Neto vzorec, torej gospodinjstva, ki imajo v lasti gozd in so hkrati bila pripravljena sodelovati pri telefonskem vprašalniku, je v letu 2019 obsegal 544 gospodinjstev oziroma lastnikov gozdov, v letošnji študiji pa 1.515.

Povprečna starost anketiranih lastnikov gozdov je bila v obeh raziskavah 54 let. Glede na starost lastnikov zasebnih gozdov je prevladoval starostni razred od 46 do 60 let, najmanj je mlajših lastnikov gozdov, v starostnem razredu do 30 let.

Na vprašanje »Kakšen je vaš glavni namen gospodarjenja z gozdom?« je večina (62 %) odgovorila, da je glavni namen gospodarjenja z gozdom uporaba lesa za lastne potrebe. S 23 odstotki sledijo zasebni lastniki, ki so gozd podedovali in nimajo posebnega namena gospodariti z njim. Le šest odstotkov vprašanih zasebnih lastnikov gospodarji z gozdom zaradi trženja lastnega lesa in/ali drugih gozdnih proizvodov. Pri prodaji lesa prevladuje odkup na kamionski cesti (71 %), 29 odstotkov pa predstavlja odkup na panju. Več kot 66 odstotkov anketiranih je izjavilo, da lesa ne prodaja.

V obeh anketah, ne glede na velikost posesti, prevladujeta lastno opravljena sečnja in spravilo lesa v gozdovih oziroma so to delo lastniki opravili največkrat s pomočjo družinskih članov. Najvišji delež sečnje in spravila, ki ga opravijo zasebni lastniki sami oziroma s pomočjo družinskih članov, je v najmanjših kategorijah zasebnih lastnikov gozdov (do 5 hektarjev), kjer je ta delež več kot 75-odstoten. Z nekoliko manjšim deležem (73 %) sledi velikostna kategorija 10–29,99 hektarja.

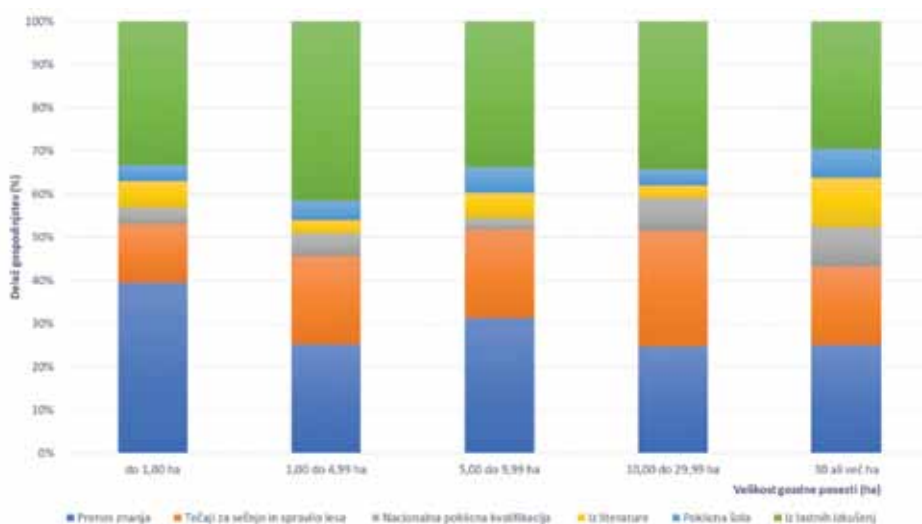
Po rezultatih iz anketiranja v letu 2019 lahko sklepamo, da se večina manjših zasebnih lastnikov gozdov (skoraj 70 %) uči dela v gozdu iz lastnih izkušenj in s prenosom znanja. Za opravljanje tečajev se najbolj odločajo la-

Starostna struktura in delovna aktivnost anketiranih zasebnih lastnikov gozdov (2022).

stniki gozdov z velikostjo posesti 10–29,99 hektarja, 20 odstotkov od anketiranih največjih zasebnih lastnikov je znanje pridobilo na tečajih za sečnjo in spravilo lesa. Delež lastnikov gozdov, ki so za izvajanje del v gozdovih najeli izvajalce, je bil v obeh anketah nizek in se je gibal med 26 in 27 od-

stkov. Kot glavni razlog za najem izvajalca za delo v lastnem gozdu so zasebni lastniki navedli zahtevnost dela (30 %), sledi pomanjkanje ustrezne delovne in osebne varovalne opreme (24 %) in kot tretje, da je delo tako bolj učinkovito in kakovostno opravljeno (16 %). Pri izbiri izvajalca del za sečnjo in spr-

vilo je zasebnim lastnikom najbolj (kar v 44 %) pomembna kakovost izvedbe del, čemur tudi v dokaj visokem deležu (37 %) sledi poštenost.

Omenjeni raziskavi sta bili narejeni v dveh različnih ciljno-raziskovalnih projektih; CRP-MOBILES: »Učinkovitejše gospodarjenje z zasebnimi gozdovi v podporo večji mobilizaciji lesa«, ki ga financira MKGP in ARRS in je še v izvajanju. V nadaljevanju projekta se bomo osredotočili na vprašanje odnosa lastnikov gozda do gozda kot vira surovine oziroma dohodka (tudi v luči obstoječe zakonodaje).

Načini učenja opravljanja poseka in spravila glede na velikostni razred gozdne posesti, ki je v lasti posameznega anketiranega zasebnega lastnika (leto 2019).

Gozdarsko leto 2022 in vizija razvoja javne gozdarske službe v prihodnjem obdobju

Besedilo: **Gregor Danev**, direktor Zavoda za gozdove Slovenije
Foto: **arhiv ZGS**

Prihaja konec leta 2022, ki ga je družbeno zaznamoval začetek konca pandemije koronavirusa SarS-Cov-2. Ta je omogočil postopno normalizacijo življenja in dela, hkrati pa nam je ponudil tudi nekaj časa za strateški razmislek in pogled naprej. V gozdarstvu lahko med poudarke leta štejejo zaključek procesa obnove 10-letnih območnih gozdnogospodarskih in lovskoupravljaljskih načrtov, prve aktivnosti pri projektu digitalizacije gozdarstva (E-gozdarstvo), leto pa si bomo verjetno zapomnili zlasti po do zdaj največjem gozdnem požaru v Sloveniji, ki je konec julija prizadel goriški Kras, in po srčnem odzivu celotne Slovenije in gozdarskega sektorja na to naravno katastrofo.

Pred nami številni izzivi

V septembru sem začel delo kot direktor Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS). Veseli me, da lahko sodelujem pri vodenju največje gozdarske strokovne institucije v državi. Gozd se v današnjem času srečuje s številnimi izzivi, ki jih prinašajo okoljske in podnebne spremembe, povečujejo se tudi družbene potrebe in pritiski nanj. Gozdarska stroka bo imela ključno vlogo pri usmerjanju razvoja gozdov, pri tem pa se bomo spoprijeli s številnimi izzivi. Te bomo lahko premagovali z vestnim in strokovnim delom ter medsebojnim spoštovanjem, tako znotraj posameznih organizacij kot v odnosu z lastniki gozdov, deležniki in med institucijami, ki delujejo v gozdnem prostoru.

Sanacijski načrt za Kras

Od mojega nastopa na direktorsko mesto smo morali na ZGS že pošteno zavihati rokave. Ključni projekt, ki ga izvajamo s številnimi partnerji in sodelujočimi organizacijami, je sanacija gozdov, ki so bili poškodovani v prej omenjenem katastrofalnem požaru na goriškem Krasu. Na ZGS smo izdelali osnutek načrta sanacije, ki nakazuje smer obnove teh gozdov. Načrtu bo za njegovo realizacijo moralo slediti sodelovanje med vsemi deležniki v gozdnem prostoru, najpomembnejši za njegovo izvedbo pa bodo lastniki oziroma upravljalci gozdov. Računamo predvsem na dobro sodelovanje z družbo Slovenski državni gozdovi, ki se je poleg gasilcev in lokalnih skupnosti izkazala kot najpomembnejši partner pri intervenciji in sanaciji poškodovanih gozdov.

Ureditev financiranja lovske službe

Skupaj z ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) pospešeno delamo pri ureditvi financiranja javne lovske službe za opravljanje javnih nalog, ki jih ZGS opravlja s področja divjadi in lovstva. Ureditev javnega financiranja lovstva je eden izmed ključnih izzivov ZGS. Že letos načrtujemo tudi nadaljevanje rednih srečanj z lastniki gozdov in deležniki v gozdnem prostoru, katerih cilj bodo dobri odnosi in sprotno reševanje odprtih vprašanj z aktivnim »gozdnim dialogom«.

Začetek digitalizacije

Eden od osrednjih poudarkov v letu 2023 bo na začetku procesa digitalizacije gozdarstva in lovstva. Projekt, ki poteka v sodelovanju z MKGP in Gozdarskim inštitutom Slovenije, na kratko imenujemo E-gozdarstvo. Je priložnost za obnovo delovnih procesov in nadgradnjo terenskega ter pisarniškega dela s sodobnimi digitalnimi orodji in napravami. Imeli bomo priložnost za široko vpeljavo prostorsko opredeljenih rešitev in enotnega gozdarskega informacijskega sistema, ki bo poenostavil in podpiral delo na terenu. Olajšal bo tudi analizo različnih podatkov, pripravo poročil in izmenjavo podatkov med institucijami. Zlasti pa je priložnost za izboljšanje delovnih razmer v javni gozdarski službi in gozdarstvu – predvsem za zmanjšanje količine birokratskih opravil, ki nam pogosto jemljejo čas in energijo, ki bi ju lahko namenili strokovnemu delu v gozdu.

Prilaganje na podnebne spremembe

Ključnega pomena ostaja prilaganje gozdov na podnebne spremembe in vsakoletne naravne ujme, ki pestijo gozdove. V ta namen bomo nadaljevali izvedbo mednarodnih razvojnih projektov, v katerih razvijamo rešitve za prilaganje gozdov na spremenljivo prihodnost. Povečujejo se tudi pritiski na gozd – zaradi vojnih razmer v Ukrajini in energetske krize zaznavamo povečanje interesa za razvoj projektov v gozdnem prostoru s strani sektorja energetike, zlasti pri vetrni energiji. Čedalje pomembnejše postaja uravnavanje različnih deležnikov v gozdnem prostoru, pri tem pa ne bomo smeli pozabiti na največje bogastvo slovenskih gozdov – ohranjeno biotsko raznovrstnost in habitatne tipe, ki naše gozdove uvrščajo med ekosisteme, katerih aktivno varovanje ima poleg nacionalnega tudi evropski in svetovni pomen. Smer ukrepanja v gozdovih v prihodnjih 10 letih bomo nakazali z začetkom uresničevanja dolgoročne strategije razvoja gozdov, ki jo bodo začrtali 10-letni območni gozdnogospodarski in lovskoupravljaljski načrti.

V letu 2023 vam želim vse dobro, predvsem pa si na tem mestu želim nadaljevanja in nadgradnje dobrega sodelovanja med gozdarskimi institucijami tako na državni ravni kot na terenu.

Leto 2023 bo zaznamoval začetek projekta digitalizacije javne gozdarske službe

Sanacija pogorelih gozdov na Krasu bo možna le v sodelovanju z lastniki gozdov, organizacijami in deležniki v gozdnem prostoru.

V akcijah sadnje

SMO SODELOVALI s številnimi prostovoljci

Na površinah, ki so bile v zadnjih letih močno poškodovane zaradi naravnih ujm in prenamnožene populacije podlubnikov, tudi letos izvajamo umetno obnovo gozdov s sadnjo. Dodatno jo izvajamo tudi na površinah, kjer želimo spremeniti za rastišče neustrezno drevesno sestavo. Letos smo načrtovali sadnjo na 184 hektarjih v skupnem obsegu več kot 470.000 sadik. V spomladanskem obdobju smo umetno obnovo s sadnjo že izvedli na 151 hektarjih. Ambiciozne načrte imamo tudi za prihodnja leta; v letu 2023 načrtujemo sadnjo 461.000 sadik na 215 hektarjih državnih gozdov.

Besedilo: **Martina Kastelec**

Foto: **arhiv SiDG**

Umetna obnova s sadnjo je načrtovana na površinah, kjer je naravna obnova onemogočena, to so območja, kjer se je v povprečju gozdni potencial zmanjšal za vsaj 20 odstotkov. Na teh območjih je sanacija potekala prek shem Programa razvoja podeželja 2014–2020 (2022), ki zagotavljajo dobavo materiala in delno sofinanciranje stroškov obnove. Jesenska sadnja se nam je letos zaradi težav z dobavo sadik nekoliko zamaknila, vendar smo optimistični. Če bodo vremenske razmere ugodne, nameravamo do konca leta posaditi še 160.000 sadik. Od tega bomo skoraj 35.000 sadik prejeli prek shem PRP.

Letos smo posebno pozornost posvetili tudi ozaveščanju širše javnosti glede potrebnih sanacij na ogolelih gozdnih površinah. Poleg izvedbe tradicionalne akcije Pomladimo gozdove smo v državnih gozdnih omogočili sadnjo še drugim organizacijam. Zaznavamo namreč vedno večji interes podjetij in drugih ustanov za sodelovanje pri sadnji. Ob koncu leta je prav, da se spomnimo vseh naših akcij in se zahvalimo sodelujočim prostovoljcem. S Centri šolskih in obšolskih dejavnosti

Načrtovani ukrepi sadnje in setev v letu 2023

Ukrep	Obseg (ha)
Dopolnilna sadnja	57,96
Sadnja	42,94
Sadnja - ujma	114,19
Skupaj sadnja	215,09
Setev - ujma	13,31
Skupaj sadnja + setev	228,4

Akcija Pomladimo gozdove 2022 pri Škofji Loki

(CŠOD) smo sodelovali ob praznovanju 30-letnice njihovega delovanja. S sadnjo sadik rumenega dreva, ki jih je SiDG doniral centrom po državi, smo skupaj ozaveščali mlade o odgovornem in trajnostnem odnosu do narave. S sadnjo smo obeležili dan zemlje. Ob dnevu zemlje smo na Poslovni enoti Maribor v sodelovanju z Občino Radlje ob Dravi na površini, ki je v upravljanju naše družbe, posadili 365 dreves gozdnih drevesnih vrst. Na Poslovni enoti Postojna smo že lani z Združenjem Manager organizirali sadnjo na Baredih nad Izolo. Letos smo izvedli dopolnilno sadnjo 200 sadik hrasta črnike. Vadbenemu centru Gotenica smo donirali 20 sadik medonosnih in plodonosnih gozdnih drevesnih vrst.

Sadnja z Janjo Garnbret nad Črno na Koroškem

Na pobudo Veleposlaništva Japonske smo sodelovali pri zasaditvi japonskih češenj v sakura parku v Kočevju.

V aprilu smo za prostovoljce iz vse Slovenije izvedli že tradicionalno akcijo Pomladimo gozdove 2022. Letos je sadnja 10.000 sadik potekala na šestih lokacijah: v Kočevski Reki, pri Kidričevem, v bližini Trojan, v Rakovem Škocjanu, v Škofji Loki in na Trnovskem gozdu. Pri sadnji so poleg prostovoljcev sodelovali skavti in taborniki, lokalne skupnosti in partnerji iz Ekošole. Kot podporniki akcije so z nakupom sadik in s sadnjo sodelovali predstavniki podjetij Toyota Slovenija, Baumit, Tax-Fin-Lex, Nova KBM, Seco Tools in Etrek.

Z našo zlato olimpijko Janjo Garnbret smo nad Črno na Koroškem, natančneje v bližini Olimpline, posadili 200 sadik. S sadnjo smo ji omogočili izničenje ogljičnega odtisa, ki ga je naredila z letošnjimi prevozi na tekmovanja. Velik projekt naše družbe je bila sadnja z Olimpijskim komitejem Slovenije in Pivovarno Laško v sklopu projekta Misija Triglavski ledenik v Peking. Namen projekta je bil ozaveščanje o globalnem segrevanju in njegovih uničujočih posledicah za okolje. V sklopu projekta je del vzorčnega ledu Triglavskega ledenika po cesti prepotoval več kot 13.000 kilometrov dolgo pot iz Mojstrane do Rusije in nato z letalom do Pekinga, kjer so v začetku leta potekale zimske olimpijske igre. Cilj partnerjev projekta je bil, da se za vsak prevožen kilometer posadi po eno drevo. S sadnjo gozdnega reprodukcijskega materiala smo okolje razbremenili za večkratnik količine izpustov, nastalih s projektom. Od prvotno načrtovanih 13.000 sadik smo na štirih poslovnih enotah ob zaključku akcije posadili kar 16.000 sadik.

OŠ Notranjski odred Cerknica smo donirali sadiko lipe. Učenci so jo posadili v sklopu projekta LIFE. Z donacijami sadik bomo tudi v prihodnje šolskim skupinam poskušali približati poznavanje in pomen avtohtonih drevesnih vrst in jim omogočili aktivno učenje naravoslovja zunaj učilnice.

Tudi na Gozd srčnosti pod Uršljo goro, ki

Nov park japonskih češenj v Kočevju

smo ga na Poslovni enoti Maribor skupaj s Triglav skladi osnovali že lani, ko smo posadili 2.500 dreves, nismo pozabili. Izvedli smo dopolnilno sadnjo sto sadik macesna ter sadike privezali h količkom za obeleževanje. Znova smo podprli zgodbo o pomenu trajnostnega gospodarjenja.

S podjetjem Emil Frey Slovenija smo v jesenskem času izvedli večjo akcijo sadnje na Krasu, kjer smo posadili 1.600 sadik črnega bora in 400 sadik gradna. Pri tem so nam pomagali tudi zaposleni iz farmacevtskega podjetja Takeda, ki so aktivnost izvajali v sklopu akcije »Earth Cleaning«.

Družba SiDG je partner v projektu Natura Mura, v katerem izvajamo tudi aktivnosti obnove poplavnih gozdov. Letos bomo na 30 hektarjih površin posadili več kot 110.000 avtohtonih drevesnih vrst.

V prihodnjem letu bomo med drugim začeli obnovo pogorelega Krasa. Takoj po izvedbi poseka poškodovanega drevja bo treba začeti izvajanje gozdnogojitvenih in varstvenih ukrepov za sanacijo poškodovanih gozdov. Poleg sadnje načrtujemo na Krasu tudi setev semena.

Projekcije nam napovedujejo vedno pogostejše ujme in gradacije podlubnikov. Ume-

Sadnja pri Dutovljah na Krasu

tna obnova s sadnjo ali setvijo bo tudi v prihodnje zelo aktualna tematika. Želimo si osnovati stabilne gospodarske gozdove, ki bodo lahko v zaostrenih podnebnih razmerah zagotavljali trajnost vseh funkcij gozdov.

Sadnja z olimpijci in pivovarji v Kočevski Reki

Leto **PRESEŽKOV** za gozdno gradbeništvo

na SiDG

V dobrih šestih letih delovanja smo v družbi SiDG vlaganja v gozdno infrastrukturo podeseterili: od »skromnih« 300.000 evrov leta 2016 do prek treh milijonov leta 2022. Takšnega razvoja ne bi bilo mogoče izpeljati brez jasne vizije poslovdstev, predanega dela gozdarjev na poslovnih enotah ter strokovne podpore oddelka za gozdno gradbeništvo SiDG.

Besedilo: **dr. Robert Robek**
Foto: **arhiv SiDG**

Ambiciozni cilji

Poslovni načrt 2022 in njegov rebalans sta prvič predvidela skoraj 3,2 milijona evrov za infrastrukturna vlaganja. Od tega je bilo za investicije predvidenih 55 odstotkov, ostalo pa za stroške. Kar 70 odstotkov vlaganj naj bi realizirali na poslovnih enotah, 30 odstotkov pa v oddelku za gozdno gradbeništvo.

Obetavna realizacija

Leto se izteka, zato se tudi v gozdnem gradbeništvu vse bolj oziramo k doseženim rezultatom. Do konca oktobra 2022 je realizacija infrastrukturnih vlaganj že presegla tri milijone evrov. K temu sta poleg zavzetosti zaposlenih

gotovo prispevali tudi dolga gradbena sezona in draginja. Indeksi gradbenih stroškov so pri gradbenih materialih in storitvah letos presegli 25 odstotkov, česar ne pomnimo od konca osemdesetih let prejšnjega stoletja.

Prenova klasifikacije gradbenih del

Letos smo v sodelovanju s sektorjem za finance, računovodstvo in kontroling spremenili način obračunavanja del na vlakah. Po novem pripravljene vlake niso več investicije, temveč stroški. S tem pripravljene vlake niso več osnovna sredstva. Ta sprememba je povzročila precejšnje povečanje stroškov priprave in vzdrževanja vlak, po drugi strani pa izrazilo zmanjšanje vlaganj v osnovne gradbene investicije.

Skupne delavnice z ZGS

Že nekaj časa opažamo trend naraščanja stroškov za odpravo poškodb na gozdnih cestah. Za poenotenje vodenja tovrstnih del in racionalizacijo stroškov smo v sodelovanju z ZGS letos organizirali serijo terenskih delavnic. Teh se je udeležilo več kot 120 udeležencev, glavni

rezultat pa so priporočila terenskemu kadru za racionalnejšo porabo sredstev na tem področju.

Izboljšane razmere za delo

Novi delovni prostori na SiDG Logistiki in v Sinji Gorici bistveno izboljšujejo razmere za samostojno delo in interakcije s poslovnimi partnerji ter hrambo opreme in dokumentacije. Razvoj informacijskega sistema za gradnje je v sklepnih fazi, upamo na precejšnjo poenostavitev vodjenja delovnih procesov.

Razvoj kadrov in opreme

Oddelek za gozdno gradbeništvo je strokovna podpora gradbeni dejavnosti na poslovnih enotah ter načrtuje in vodi zahtevne gradbene projekte na SiDG. Osnova za takšne naloge so ustrezni kadri, oprema in znanje.

V letu 2022 sta dva sodelavca pridobila licenco

pooblaščenega gozdarskega inženirja. Poteka tudi realizacija zaposlitve novega strokovnega sodelavca. Jan Mihelič je letos postal doktorski študent za področje gozdnega gradbeništva. Kupili smo profesionalni dron z opremo za 3D-projektiranje. Štirje projektanti smo pridobili licence za upravljanje drona, Aleš Benčina pa je prevzel naloge vodje operacij z brezpilotnimi letalniki na SiDG.

Nove kompetence

Usvojili smo znanja za samostojno projektiranje žičnih košar (gabionov), v celoti obvladujemo proces priprave podlag za asfaltna vozišča ter njihovo izvedbo. V sodelovanju z družbo Snežnik d.o.o. smo oživili tržno izkoriščanje kamnena agregata v kamnolomu Kočevska Reka. Kot prvi smo v slovensko gozdarstvo uvedli postopke za gradnje armiranih brežin, obnovo manjših premostitvenih objektov pa pripeljali do faze rutinske izvedbe.

Leto 2022 bomo pomnili kot leto presežkov in mejnik v gozdnem gradbeništju SiDG. Dosežena raven znanja in vlagan je zagotovilo za kakovostno izvajanje nalog gozdnega gradbeništva v državnih gozdovih v prihodnje. Vsem, ki ste pri tej zgodbi o uspehu sodelovali, se iskreno zahvaljujem in se veselim sodelovanja v prihodnje.

Obisk pri BAVARSKIH

Besedilo in foto: Peter Kolar

Gozdarji z mariborskega območja smo obiskali kolege iz Bavarske in tako po treh letih nadaljevali tradicijo strokovnih gozdarskih izmenjav.

Na obisku pri bavarskih kolegih smo bili znova zelo lepo sprejeti. Človek dobi občutek, da v gozdovih vlada red, ki ga obiskovalci spoštujejo. Gozdarji imajo pri svojem delu proste roke ter zaupanje nadrejenih in javnosti, kar jim omogoča zelo ustvarjalno delo, uveljavljanje različnih strokovnih pristopov ter prilagajanje tamkajšnjim razmeram.

GOZDARJIH

Strokovni program srečanja se je začel na južnem Bavarskem, kjer so nam predstavili oddelek za gozdno tehniko, ki deluje pri strojni sečnji in gozdnem gradbeništvu. Za sečnjo imajo lastne harvesterje, izvoz lesa pa oddajo prek javnih naročil. Predstavili so nam delo višče, na katerem s harvesterjem opravljajo nego mlajših sestojev. Delo poteka v dveh izmenah. Vsak harvester spremlja servisno vozilo – kombi, v katerem sta cisterna za gorivo ter manjša delavnica z rezervnimi deli in orodjem. Pri delu nimajo težav z dnevnimi časovnimi omejitvami.

Pomoč zasebnim lastnikom

Naslednje jutro smo se odpeljali v Alpe. Sprejel nas je gozdar javne gozdarske službe, ki

nam je predstavil svoje delo v revirju Pfronten, kjer je le zasebna gozdna posest. Nekateri lastniki se združujejo v skupnosti in največja takšna upravlja okoli 1.600 hektarjev gozdov. Bavarska je bogata dežela z dokaj liberalno gozdarsko zakonodajo, kar pomeni, da lastniki nimajo veliko obveznosti pri gospodarjenju z gozdom. Dežela jih zato z zelo visokimi subvencijami spodbuja k opravljanju finančno manj zanimivih del. Lastnik prejme za obnovo gozdov po ujmi finančna sredstva, ki v celoti pokrijejo stroške sadnje, če lastnik delo odda izvajalcu. Za hitro spravilo s podlubniki napadenega lesa prejme lastnik dodatek v višini 30 evrov na kubični meter. Država, podobno kot pri nas, podpira tudi ekološke funkcije gozda,

zato namenja nadomestilo za gozdove, ki jih izvzamejo iz gospodarjenja, za habitatna drevesa in za odmrlo biomaso.

Izboljšanje razmer za divjega petelina

Ogledali smo si gorski gozd na nadmorski višini okoli 1.600 metrov, kjer javna gozdarska služba izvaja pilotni projekt monitoringa in izboljšave življenjskih razmer za divjega petelina. Osnovani so mrežo vzorčnih ploskev, na katerih so popisali stanje gozdov ter iskali znake prisotnosti gozdnih kur. Gospodarjenje z gozdom so v dogovoru z lastniki podredili pticam na način, da so v gozdovih posekali več, kot bi pri običajnem gospodarjenju z gozdom. Gozdove so tako bolj presvetlili,

Vloga predstavnikov delavcev v nadzornem svetu SiDG

Nadzorni svet družbe SiDG d. o. o. (v nadaljevanju družbe) je sestavljen iz osmih članov. Pet članov je predstavnikov Republike Slovenije, tri predstavnike pa imenujejo delavci družbe. Predstavniki delavcev v nadzornem svetu imajo pomembno in odgovorno vlogo pri upravljanju družbe, saj njihov poglobljeni vpogled in specializirano znanje s področja dejavnosti družbe pripomoreta k izboljševanju korporativnega upravljanja družbe.

omogočili močnejši zeliščni sloj, predvsem borovnice, ter izboljšali razmere za vzletanje in pristajanje kur, ki niso ravno dobri letalci. Za izvedene ukrepe lastniki prejmejo državno finančno spodbudo.

Revirni gozdar javne službe opravlja tudi dela s področja gozdnega gradbeništva za gozdne posestnike. Ogljedali smo si gradnjo gozdne ceste v gozdovih skupnosti lastnikov. Cesto je projektiral revirni gozdar, ki opravlja tudi nadzor nad gradnjo, sodeluje pri pridobivanju potrebnih soglasij ter ureja vse potrebno za pridobitev državne pomoči. Za cesto, ki smo si jo ogledali, so lastniki prejeli 90 odstotkov državne subvencije.

Ogled mestnih gozdov

Zadnji dan smo si ogledali gozdove mesta Memmingen. Gozdove in gospodarjenje z njim nam je predstavil vodja gozdarske službe mestnih gozdov. Podjetje gospodari s približno 1.600 hektarji gozdov. V drevesni sestavi gozdov je 95 odstotkov smreke in velike napore vlagajo v povečanje deleža listavcev, predvsem bukve in hrasta. Ti gozdovi imajo zelo velik rekreativni pomen. Omrežje gozdnih cest je zelo gosto, zato so pravilne razdalje za izvoz lesa kratke in poškodbe tal manjše. Zaradi večje razdalje med za sečnja spravnimi potmi predspravo za harvester pogosto opravijo s konji.

PRIHODKI MED 310 IN 400 MILIJONOV EVROV

Na Bavarskem je 2,5 milijona hektarjev gozdov, kar je 36 odstotkov površine. Z državnimi gozdovi, ki predstavljajo 30 odstotkov gozdnih površin, gospodari družba Bayerische Staatsforsten, ki je bila ustanovljena leta 2005. Sedež družbe je v Regensburgu. Gozdove upravlja 23 gozdnih obratov. V upravljanju ima 808.000 hektarjev površin, od tega 756.000 hektarjev gozdov. Prirastek gozdov se giblje okoli 6,1 milijona kubičnih metrov, letni posek pa okoli pet milijonov kubičnih metrov. V podjetju je zaposlenih 2.700 delavcev. Revirni gozdarji sami usmerjajo razvoj državnih gozdov, označujejo drevje za posek, vodijo dela v negi in varstvu gozdov, organizirajo ekipe klasične sečnje, sodelujejo pri regionalni prodaji lesa in poleg gozdarskega dela opravljajo tudi lovsko dejavnost. Del gozdne proizvodnje in gozdnega gradbeništva opravijo sami s svojimi stroji na oddelku za gozdno tehniko, del ga oddajo prek javnih naročil. Finančni promet podjetja se giblje med 310 in 400 milijonov evrov. Zaradi neugodnih razmer pri prodaji lesa kot posledica orkanov Frederike in Sabine je podjetje leti 2019 in 2020 končalo v rdečih številkah. Nad vsemi gozdovi bdi javna služba – Bayerische Forstverwaltung.

Skladno z zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju in skladno s poslovnikom sveta delavcev družbe so v nadzorni svet družbe imenovani trije člani iz sveta delavcev, ki jih kot predstavnike v nadzornem svetu izbere in potrdi večina članov sveta delavcev. Od ustanovitve družbe trenutno teče drugo mandatno obdobje, v katerem so v nadzornem svetu družbe trije predstavniki delavcev.

Z dobrim poznavanjem razmer v družbi in v okviru interesa družbe – tako organa vodenja kot organa nadzora – predstavniki delavcev v nadzornem svetu izpostavljajo teme, ki so pomembne za družbo in zaposlene. Teme, ki jih predstavniki delavcev v nadzornem svetu poudarjajo, se oblikujejo tako v svetu delavcev kot tudi s pobudami posameznega zaposlenega. Praviloma so teme, ki so predmet razprav v nadzornem svetu, v domeni članov nadzornega sveta in zunaj nadzornega sveta se o njih ne razpravlja.

Drugače je v primerih, ko svet delavcev sprejema sklepe za posamezne teme, ki jih morajo predstavniki delavcev predstaviti nadzornemu svetu in/ali organu vodenja. V teh primerih namreč predstavniki delavcev na seji sveta delavcev, ki sledi seji nadzornega sveta, svojim kolegom v svetu delavcev podajo informacijo o tem, kako je nadzorni svet ali organ vodenja sprejel in/ali se odzval na posamezno pobudo oziroma predlog. Prav tako o določenih temah predstavniki delavcev v nadzornem svetu pred sejo ali po seji nadzornega sveta s svojimi kolegi v svetu delavcev in lahko tudi skupaj z organom vodenja razpravljajo v svetu delavcev.

Vsak član nadzornega sveta je pri razpravah in odločitvah samostojen. Dolžan je delati vestno, odgovorno in v dobrobit družbe. Odgovornost vseh članov nadzornega sveta je tako odškodninska kot kazenska. O odločitvah se nadzorni svet izreka z glasovanjem. Ne glede na to, ali gre v nadzornem svetu za predstavnika delavcev ali za predstavnika Republike Slovenije, sta izrečeno mnenje in oddan glas enakovredna. To pomeni, da o sprejetju ali nesprejetju posamezne odločitve odloča večina članov oziroma večina oddanih glasov prisotnih članov nadzornega sveta. V primerih, ko je število oddanih glasov izena-

čeno, prevlada glas predsednika nadzornega sveta. Predstavniki delavcev v nadzornem svetu kljub enakovrednosti pri razpravah in glasovanju skladno z zakonom ne morejo biti v vlogi predsednika nadzornega sveta.

Nadzorni svet imenuje tudi različne komisije. Nekatere od teh so začasne, nekatere so stalne. Nasprotno kot pri predsedniku nadzornega sveta zakon predstavnikom delavcev v nadzornem svetu omogoča, da so člani posameznih komisij. V komisije so imenovani na predlog posameznega člana ali več članov, potrjeni so z večino oddanih glasov. Naloga in namen komisij sta odvisna od vrste komisije. Člani komisij se o odločitvah izrekajo enako kot v nadzornem svetu. Kar se komisija z večino glasov odloči, posreduje v obravnavo nadzornemu svetu oziroma v določenih primerih lahko komisija presodi, da posamezna zadeva še ni dozorela za obravnavo v nadzornem svetu in na seji nadzornega sveta poda ugotovitev in utemeljitev. O vsem, kar pripravi in odda posamezna komisija, nadalje razpravlja in odloča nadzorni svet.

Člane nadzornega sveta na seje nadzornega sveta vabi predsednik/-ca nadzornega sveta, praviloma osem dni pred sejo. Člani nadzornega sveta imajo lahko tudi korespondenčne seje, ki so navadno sklicane v krajšem roku, in sicer po predhodnem dogovoru med člani nadzornega sveta. Način odločanja in sprejemanja sklepov sta enaka kot na rednih sejah. Za zapisnike sej nadzornega sveta in vse ostale administrativne naloge poskrbi sekretar nadzornega sveta, ki ga postavi organ vodenja. Mandat sekretarja nadzornega sveta ni vezan na mandat članov nadzornega sveta.

Pred kratkim je državni zbor potrdil novelo zakona o Slovenskem državnem holdingu (SDH), s katero se upravljanje naše družbe prenese pod okrilje SDH. Vloga delavcev v nadzornem svetu družbe bo s tem spremenjena. Kaj bodo te spremembe pomenile za zaposlene, bo pokazal čas. Vloga in naloga delavcev tako v svetu delavcev kot predstavnikov delavcev v nadzornem svetu pa je, da se na prihajajoče spremembe čim bolje pripravimo.

Boris Semenič,

član sveta delavcev in član nadzornega sveta

SiDG PRVIČ podeljuje štipendije za dijake in študente gozdarstva

Besedilo: **Šeherezada Delić**

Foto: **arhiv SiDG**

Družba SiDG pri gospodarjenju z gozdovi zasleduje več ciljev, med drugim v gozdarstvu in lesarstvu omogoča usposabljanje strokovnega osebja ter podpira izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo. Kot enega izmed ukrepov za zasledovanje omenjenega cilja in z vizijo pridobivanja kakovostnega kadra smo v družbi razvili sistem štipendiranja.

Štipendije omogočamo tako dijakom kot tudi študentom, prednost pa imajo predvsem dijaki oziroma študenti gozdarstva in lesarstva. Skupaj s spremembo podjetniške pogodbe smo omogočili tudi štipendiranje vsem otrokom zaposlenega v družbi, ki se je med opravljanjem dela smrtno ponesrečil ali je pri delu postal trajni invalid I. kategorije. S slednjim poskušamo omogočiti več socialne varnosti za otroke zaposlenih, ki predvsem v gozdni proizvodnji opravljajo delo z izredno povečano nevarnostjo.

Ocenjujemo tudi, da bo štipendiranje dobrodošel ukrep pri iskanju novih sodelavcev. Že med izobraževalnim programom namreč lahko poiščemo najboljše kandidate ter jim po šolanju omogočimo, da svoje pridobljeno znanje nagradijo s prvimi delovnimi izkušnjami. Štipendiranje tako ni samo podpora med izobraževanjem, temveč zagotavlja novim sodelavcem tudi varnost prve zaposlitve.

Poseben poudarek bomo v prihodnje namenili poklicnemu izobraževanju, saj v zadnjem času opažamo več težav pri pridobivanju usposobljenega kadra. Za zaposlovanje sodelavcev, ki bodo delo opravljali v lastni gozdni proizvodnji (predvsem pri sečnji in spravilu), bomo poleg štipendiranja razvijali sistem usposabljanja. Slednje nam bo razširilo možnost za zaposlitev kadra, ki ga bomo usposobili za izvajanje sečnje in spravila, tako s pridobitvijo certifikatov kot tudi z lastnim programom usposabljanja. Štipendije bomo praviloma podeljevali enkrat letno z razpisom, le štipendije delavcev družbe, ki so imeli težjo delovno nezgodo, se lahko dodelijo brez razpisa. Na podelitev štipendije pomembno vplivajo boljši učni uspehi in izjemni dosežki kandidatov. Ob podelitvi štipendije so študenti obvezani skleniti delovno razmerje z

družbo za toliko časa, kot so prejeli štipendijo, ter na zahtevo družbe opraviti tudi študentsko delo. Višino štipendije določi poslovodstvo v skladu s poslovnim načrtom, lahko pa se poveča glede na odličen učni oziroma študijski uspeh.

Prvi razpis smo objavili letos konec oktobra. Prejeli smo 21 vlog, od tega 13 vlog dijakov srednjega in poklicnega izobraževanja ter osem vlog študentov visokošolskega izobraževanja. Komisija je po pregledu vlog ugo-

točila, da nihče od prijavljenih kandidatov za srednje poklicno izobraževanje ne izpolnjuje pogojev za podelitev štipendije, medtem ko dva kandidata za srednje tehnično izobraževanje, dva kandidata visokošolskega izobraževanja prve stopnje bolonjskega programa ter en kandidat visokošolskega izobraževanja druge stopnje bolonjskega programa izpolnjujejo pogoje. Skupno bo tako družba podelila pet štipendij v skupni vrednosti 840 evrov mesečno.

S štipendiranjem sledimo družbeno odgovornemu gospodarjenju z državnimi gozdovi ter vračamo del pridobljenih sredstev v skupnost. Štipendiranje je tako tudi korak v smeri promocije gozdarskega poklica ter ohranjanja gozdarskega poslanstva, ki ga družba nosi.

ALEKSANDER KOČNIK

Besedilo: **Miha Bergauer**

Aleksander Kočnik oziroma Sandi, kot ga imenujemo sodelavci, se je rodil leta 1973 v Rušah. Že od otroštva je povezan z gozdarstvom, saj je bil njegov oče zaposlen na Gozdnem gospodarstvu (GG) Maribor. V prostem času in med počitnicami je pomagal v centralnem skladišču in na žagi GG Maribor.

Osnovno šolo je obiskoval v Rušah, šolanje pa nadaljeval na srednji gozdarski in lesarski šoli v Postojni. Poklicna pot ga sprva ni vodila v gozdarstvo, saj je delal kot terenski delavec pri montaži lesenih hiš. Ljubezen do narave in želja po delu v gozdu sta ga čez čas pripeljala na GG

Maribor, kjer se je zaposlil kot gozdar sekač. Kot priden in marljiv delavec je čez čas dobil priložnost za odpremnika gozdnih lesnih sortimentov, ki jo je z veseljem sprejel.

Avgusta 2016 je delo nadaljeval v družbi SiDG. V družbo je prinesel bogate izkušnje in znanje, ki je potrebno za kakovostno in strokovno opravljanje nalog.

Sandi je poročen šele tri leta, čeprav sta z ženo Jožico že dolgo skupaj. Skupen dom in družino sta si ustvarila v Rušah. Prosti čas najraje preživlja v krogu družine in svojih dveh otrok, ki jima posveča največ pozornosti. Še vedno si rad vzame čas za prijatelje in znance ter za sprehode po Pohorju, nikoli pa ne manjka pri kakršnikoli pomoči in organizaciji srečanj, dogodkov ...

V kolektivu ga poznamo kot vestnega, umirjenega, odgovornega in zaupanja vrednega človeka, ki je vedno pripravljen priskočiti na pomoč tudi ostalim sodelavcem. Predvsem pa Sandi s svojo hudomušnostjo in pozitivno energijo nasmeji in ustvari dobro vzdušje v kolektivu naše poslovne enote.

GORAZD VONČINA

Besedilo: **Florjan Omeje**

Gorazd Vončina, rojen leta 1995 v Ljubljani, prihaja iz Gorenje Kanomlje v občini Idrinja. Po končani osnovni šoli je odšel v Postojno na srednjo gozdarsko in lesarsko šolo. Po uspešno zaključeni srednji šoli leta 2014 se je odločil med zaposlitvijo in nadaljevanjem šolanja.

Prav v tem času je idrijsko območje prizadel obsežen žledolom. Veliko škodo je utrpel tudi Gorazdov domači gozd in treba je bilo zavirati rokave. Tako je Gorazd začel sanacijo domačega gozda. Kljub velikemu obsegu dela se je odločil še za nadaljevanje študija gozdarstva in lovstva na višji strokovni šoli v Postojni. Kot se sam rad pošali, je bila sreča na njegovi strani, saj je večina predavanj v popoldanskem času in tako je dopoldneve preživljal z motorno žago v rokah v domačem gozdu, popoldneve pa pridno študiral na omenjeni postojnski fakulteti.

Leta 2016 je študij uspešno končal in tudi sa-

nacija žledoloma je bila pred zaključkom. Ko si je že malo oddahnil od dela in študija, je moral znova zavirati rokave, saj je bila pred vrati nova preizkušnja, in sicer močna gradacija podlubnikov, ki je sledila žledolomu. V svojem gozdu Gorazd ni imel težav s podlubniki, se je pa zaradi obsežnosti podlubnikov in zaradi velikega povpraševanja po delovni sili odločil odpreti lastno podjetje. Tako se je lotil dela in poleg opravljanja v lastnem gozdu ponujal usluge sečnje in spravila lesa tudi drugim zasebnim lastnikom gozda.

Zaradi velike količine posekanega lesa zaradi ujma se je povpraševanje po gozdarskih delih v zadnjih treh letih močno zmanjšalo. Zato je delal tudi kot strojnik težke gradbene mehanizacije in voznik tovornjaka.

Ker je Gorazd že od malih nog zelo povezan z naravo in gozdom, je bil odločen, da bo delo v gozdu tako ali drugače še naprej vključeno v njegovo življenje. Priložnost se mu je ponudila letos maja, ko je videl objavo prostega delovnega mesta odpremnika gozdnih lesnih sortimentov na SiDG v gozdnem obratu Tolmin. Odločil se je kandidirati na razpisano delovno mesto in na razgovoru je bil izbran kot naš novi sodelavec. Pri nas je manj kot leto, a smo veseli, da je tako dobro poprijel za delo, ki ga pridno in predvsem zelo samostojno opravlja.

Poleg službe Gorazd še vedno pridno dela tudi na domači kmetiji, kjer v domačem gozdu izvaja gozdarska in gojitvena dela. V prostem času, za katerega pravi, da ga ni veliko, rad fotografira naravo, hodi v hribe in pozimi tudi smuča. Še eno strast ima. Obožuje golfe starodobnike rdeče barve in najnoveše športne zverine. Je lastnik obeh, in čeprav oldtajmerja kar naprej popravlja, zelo uživa v vožnji z njim. Lahko bi rekli, da je značaj golfa dizel 2 podoben značaju lastnika tega avtomobila – umirjen, počasen, vztrajen, skromen, dober in daleč pride.

ĐURO LUKAČEVIĆ

Besedilo: **Blaž Sever**

Na mrzlo februarско jutro leta 1969 je na svet privekal Đuro Lukačević. Odraščal je v vasi Mlaka pri Kočevski Reki, kjer je že kot otrok rad počel različne vragolije ter dobobra spoznal vse prednosti in slabosti takrat zaprtega območja Kočevska Reka.

Tu se je tudi začela njegova poklicna pot, ko je kot golobradi mladenič stregel v gostinskem centru v Kočevski Reki. Vsakodnevni stiki z visokimi predstavniki tedanjega sistema ter okolje, v katerem je živel, so ga navdušili, da je svojo poklicno pot nadaljeval kot poklicni vojak. Svojo vojaško kariero je uspešno gradil vse do leta 2007, ko ga je omama domačega kraja in gozdov pritegnila, da je svojo poklicno pot nadaljeval v podjetju Snežnik v Kočevski Reki kot voznik gozdarskega tovornjaka. Iz tega časa je znan rekord, ki ga je dosegel v enem dnevu - prepeljal je 560 m³ hlodovine

SiDG SMO LJUDJE

iglavcev, kar pomeni, da je dvajsetkrat naložil tovornjak.

Delo voznika z odliko opravlja še danes in je nepogrešljiv član in glas celotnega voznega parka v našem podjetju. Svojo energijo in željo po izboljšavah vlaga tudi v svetu delavcev druž-

be SiDG, kjer je suveren zagovornik zaposlenih. Kot oseba je Đuro izjemno komunikativen. Še več od tega, za telefonski pogovor z njim si moraš vzeti vsaj deset minut, saj mu tem za pogovor nikoli ne zmanjka. Uspešen je v mnogo športih, kot so smučanje, kolesarjenje in badminton. Najpomembnejša njegova lastnost pa je, da je vedno pozitiven in nasmejan. Takšnega Đura si sodelavci želimo tudi v prihodnje!

SIMON PROSEN - MIME

Besedilo: **Andraž Poljšak**

Simon Prosen oziroma Mime po domače je v našem podjetju od januarja 2020 zaposlen kot voznik gozdarskega tovornjaka na Poslovni enoti Postojna.

Mimetu je bilo delo voznika gozdarskega tovornjaka položeno v zibelko, saj je že njegov oče opravljal ta poklic. Takoj po končani srednji šoli, kjer se je izučil za avtomehnika, je sedel za volan tovornjaka. Sprva je z vlačilcem štiri leta prevažal kontejnerje, leta 2006 pa je končno, na svojo veliko željo, prišel do gozdarskega tovornjaka. Svoje delo obožuje in ga ne zamenja za nič drugega.

Mime v naših krajih ni poznan samo kot virtuoz na dvigalu. Zelo je dejaven v svojem okolju, tako ga na primer ob nedeljah najdemo v planinski koči na Kozleku, kjer poskrbi, da nihče ne odide lačen in žejen. Veliko prostega časa pa namenja domačemu prostovoljnemu gasilskemu društvu Vrbovo, kjer je med drugim predsednik društva. Pomoč do sočloveka mu ni tuja in tako se je v letu 2021 udeležil gasilske odprave v Makedonijo, kjer se je osem dni skupaj s primorskimi soborci bojeval

z ognjem, ki so ga na koncu uspešno premagali. Ravno tako je v letošnjem požaru na Krasu več kot teden dni brez prestanka aktivno deloval na požarišču. Poleg vseh aktivnosti pa si vedno najde čas za družbo in lasten užitek, pa naj si bo to vožnja z motorjem do Opatije na kavo, obisk ferat po Sloveniji, udeležba na kakšnem dobrem koncertu in še kaj bi se našlo.

SODELOVALI SMO NA BORZI KADROV

Srednja lesarska in gozdarska šola Maribor je 8. novembra v svojih prostorih organizirala Borzo kadrov. Predstavila so se podjetja iz lesarstva in gozdarstva, ki ponujajo zaposlitev mladim kadrom po končanem srednješolskem izobraževanju. V avli šole se je predstavilo 17 podjetij, ki so dijakom odgovarjala na številna vprašanja. V večjih predavalnicah so se podjetja zainteresiranim dijakom nato še podrobneje predstavila. S področja gozdarstva sta bili dve podjetji. S SiDG sva bila predstavnik z Andrejem Hajškom. Dijakom sva predstavila podjetje, delovna mesta in način dela ter jih opozorila na možnost pridobitve kadrovske štipendije. Dijaki gozdarske smeri so pokazali kar veliko zanimanje za zaposlitev v našem podjetju ter opozorili na nekatere ovire pri vzpostavitvi še boljšega sodelovanja in zanimivosti delovnih mest v naši družbi.

Besedilo in foto: **Peter Kolar**

PRVO LETNO SREČANJE GOZDARSKIH DRUŠTEV NA ROGU

Zveza gozdarskih društev Slovenije je jeseni organizirala prvo letno srečanje gozdarskih društev, ki naj bi postalo tradicionalno. Udeleženci so v strokovnem delu srečanja spoznali Kočevski rog in okoliške gozdove, zgodovino gospodarjenja z njimi ter življenje in pomen polhov. Ogledali so si stalno razstavo o polnih, se sprehodili po tematski Polharski poti, se seznanili s proučevanjem polhov na raziskovalnih ploskvah, prikazano pa jim je bilo tudi polhanje kot tradicionalna dejavnost. Po strokovnem delu so sledili druženje, kosilo ter pokušina polhov. Udeležence je v imenu SiDG nagovoril Miha Zupančič, direktor sektorja za gozdarstvo.

Foto: **Lojze Gluk**

NA ROGLI ŠE NOVA INFORMATIVNA TABLA

Na celjskem delu Pohorja, natančneje ob smučišču Jasa na Rogli, stoji nova informativna tabla, ki smo jo postavili v sodelovanju z občino Zreče ter KE Slovenske Konjice ZGS. Informativna tabla je del obnovljenega gozda, ki ga je v letu 2018 prizadel vetrolom in je zaščiten z leseno ograjo. Poleg zaščite pred objedanjem je lesena ograja pomembna tudi zaradi prisotnosti koconogih kur divjega petelina in ruševca. Leseno ograjo v nasprotju s klasično žičnato slednji lažje zaznajo in se ji pri prehodu izognejo.

Besedilo: **Matija Špacapan**

UREDITEV RAZGLEDNE TOČKE V SMREKOVI DRAGI

Smrekova draga je največje mrazišče visoko kraške planote Trnovski gozd in je na severnem delu masiva Veliki in Mali Golak (1495 metrov nadmorske višine). Širša dolina je zaprta z vseh strani z višje ležečimi vrhovi in grebeni, ki preprečujejo močnejše kroženje zraka in tako omogočajo nastanek mrazišča. Toplotni obrat neposredno vpliva tudi na vegetacijo, ki sledi temperaturnim spremembam in porašča višinske pasove v obratnem vrstnem redu, kot to zasledimo proti vrhu Golakov.

Posebnost tega predela Trnovske planote, kjer najbolj izstopata ravno temperaturni in vegetacijski obrat v Smrekovi dragi, so gozdarji želeli ohraniti in že leta 1973 so to območje razglasili za gozdni rezervat. Pred približno desetimi leti so na odseku ceste, ki ponuja lep pogled nad mraziščem, gozdarji skupaj z naravovarstveniki postavili informativno tablo, ki je mimoidoče opozarjala na zanimivo naravno posebnost.

Žal je bil pogled z mesta informativne table omejen, postanek na cesti pa zaradi prometa nekoliko nevaren.

Skupaj z gozdarji iz ZGS smo že lani pripravili načrt obnove, ki nam ga je letos uspelo realizirati. Dela so opravili člani Gozdarskega društva Posočja. Na skalnem robu, od koder je nemoten pogled v dno vrtače, so namestili močno leseno ograjo, znotraj pa še manjšo klop, s katere lahko obiskovalec uživa ob pogledu na ta naravni fenomen. V neposredni bližini so na izpostavljen kamniti rob namestili informativno tablo tako, da obiskovalec lahko ob prebiranju zapisa tudi neposredno predstavljen opazuje v naravi. Na lokaciji dosedanje informativne table so z ureditvijo nekoliko razširjenega dela nasipne brežine omogočili parkiranje vsaj dveh avtomobilov.

Besedilo: **Erik Šabec**

Foto: **Gozdarsko društvo Posočja/ arhiv SiDG**

MIZE IN KLOPI PRI JELENOVEM STUDENCU

Člani Planinskega društva Kočevje so zavihali rokave in pripravili vse potrebno za postavitev novih miz in klopi na jasi pri Koči pri Jelenovem studencu. K temu, da si bodo pohodniki lahko odpočili in se okrepčali pri novih mizah, je s finančno podporo prispeval tudi SiDG.

Foto: **arhiv SiDG**

TEK OKOLI GRADIŠKEGA JEZERA

Turistično društvo Gradišče pri Lukovici je letos organiziralo že tradicionalni 19. tek okoli Gradiškega jezera, ki poteka večinomoma po gozdu v okolici jezera. V cilj je v različnih kategorijah uspešno priteklo 110 tekačev. Kar 36 otrok se je udeležilo šolskega teka, sodelovalo pa je tudi osem malčkov, ki obiskujejo vrtec. Čestitamo vsem tekačem za uspešno udeležbo in dosežene rezultate na teku okoli Gradiškega jezera, katerega izvedbo je s sponzorstvom omogočil tudi SiDG.

Foto: **Andrej Ovca**

DNEVI KAKOVOSTI 2022

Že drugo leto zapored je naša služba za kakovost in standarde poslovanja izvedla organizacijo dnevov kakovosti, ki so v oktobru potekali na treh različnih lokacijah po Sloveniji. Cilj izobraževanja je bil uskladitev razvrščanja gozdnih lesnih sortimentov skladno s Pravilnikom o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov iz gozdov v lasti RS.

Izobraževanje je bilo namenjeno osvežitvi znanja in poenotenju standardov glede kakovosti gozdnih lesnih sortimentov. Razdeljeno je bilo na teoretični in praktični del, udeležilo pa se ga je kar 150 odpremnikov, vodij gozdnih obratov, delovodij, vodij poslovnih enot, pomočnikov ter sodelavcev iz sektorja za prodajo. V nadaljevanju bo izobraževanje razširjeno še na lastno gozdno proizvodnjo, saj je ustrezno znanje krojenja debel ključno za gospodarno ravnanje z gozdovi.

Besedilo in foto: **Urška Slomšek**

SODELOVALI SMO NA PODNEBNEM TEKU

7.767 kilometrov od Škotske do Egipta, 38 dni, 18 držav, več tisoč sodelujočih. To je statistika največjega mednarodnega dogodka z naslovom »Čas se izTEKa – podnebni tek« (Running Out of Time – Root 2022) s skupnim ciljem: ukrepati za podnebje, proti podnebnim spremembam, za ohranjanje biotske pestrosti in naravnih virov. V Sloveniji je ta množični dogodek potekal 18. in 19. oktobra v organizaciji Ekošole, ki je k sodelovanju povabila tudi SiDG kot sponzorja programa LEAF – Znanje o gozdovih.

Za sodelovanje pri podnebnem teku se je prijavilo 22 SiDG-jevcev. Razdelili so se v dve skupini: prva je tekla na sedemkilometrski progi od Zameškega do Kostanjevice na Krki, druga pa na trikilometrski od Leskovca do Vrbine. Seveda smo izkoristili priložnost in se tudi mi fotografirali z odhajajočim predsednikom države Borutom Pahorjem, ki je prav tako tekkel za podnebje.

LEDENICA PARADANA

Trnovska planota slovi po številnih vrtačah, podorih in drugih značilnostih visokega krasa. Zanimiva posebnost je tudi kraški podor (jama), ki je zaradi stalno prisotnega ledu dobil ime ledenica. Še pred nekaj desetletji so okoliški prebivalci tu kopali led in ga spretno prodajali vse tja do Trsta, danes pa je to naravna znamenitost, vredna obiska.

Pred okoli 15 leti je bil vstop v jamo turistično urejen in primerno zavarovan, postavljene so bile informativne table, na vhodu pa še nekaj klopi za oddih. Žal

objekt do zdaj ni imel primernega skrbnika in počasi se je nevdrževana infrastruktura iztrošila. Obiskovalci te kraške posebnosti

so vedno glasneje opozarjali na propadajočo infrastrukturo. Ker se lokalni gozdarji zavedamo odgovornosti za spodbujanje socialnih funkcij gozda, smo letos pripravili načrt obnove.

Dela, za katera je sredstva zagotovil SiDG, so opravili člani Gozdarskega društva Posočja. Na odcepu s ceste Mala Lazna–Smrekova draga so bili odstranjeni propadli smerokazi, razpadle mize in dotrajana informacijska tabla. Na platoju smo namestili dve novi mizi, uredili primeren smerokaz in postavili novo informativno tablo. Na drugi lokaciji, tik pred vhomom v jamo, je bila obnovljena informacijska tabla ter očiščen in nekoliko razširjen vstopni prostor, ki ga zdaj zaključuje šest novih hrastovih klopi.

Nastala je prava gozdna učilnica, v kateri se lahko ukaželjni otroci sprehodijo v našo preteklost in se sredi divjine seznanjajo z vrednotami, ki nam jih ponuja narava tudi v tako odmaknjem kraju. Upamo, da bomo projekt zaključili še z ureditvijo dostopne poti in pokazali javnosti, da nam tudi naravne vrednote veliko pomenijo, če tudi od njih nimamo neposrednih ekonomskih koristi.

Besedilo: **Erik Šabec**

Foto: **Gozdarsko društvo Posočja/arhiv SiDG**

SONCE SKOZI PRISOJNIKOVO OKNO

Samo štiri dni v letu za nekaj minutk in le v jasnem vremenu je mogoče občudovati trenutek, ko sonce posije skozi Prisojnikovo okno. Ta naravni fenomen je letos ujel tudi naš sodelavec Rok Bremec, ki je fotografijo pod Vrščem posnel 8. novembra.

Foto: **Rok Bremec**

PROJEKT ŽIVLJENJE Z BOBRI

SiDG je podprl projekt Življenje z bobri, ki so ga na TDŠ Kostel zagnali letos. Otrokom iz vrtca in osnovne šole so organizirali predstavitev bobra, predavanje pa so pripravili tudi za krajanje. Ob Prifarskem jarku pri OŠ Fara so postavili kozolček z informativno tablo na temo bobrov, ki je izhodišče kratke pešpoti od potoku do Kolpe, v sklopu katere si bodo obiskovalci lahko ogledali bobrišče in bobrov jez.

Foto: **TŠD Kostel**

DREVO SE PREDSTAVI

Kavkaška jelka (*Abies nordmanniana*)

Besedilo in fotografije: **prof. dr. Robert Brus, BF UL**

Med božičnimi drevesci, ki jih kupujemo v trgovskih centrih, je kavkaška jelka v zadnjih letih postala najpogostejša vrsta. Ker raste zelo hitro in dosega izjemne višine, jo v nekaterih delih Evrope že dolgo uporabljajo tudi v gozdnih nasadih, pri nas pa je za gozdno uporabo do zdaj še nismo veliko preizkušali. Na naravnih rastiščih lahko zraste kavkaška jelka v 50, izjemoma celo nad 70 metrov visoko in dva metra debelo drevo z močnim, ravnim deblom.

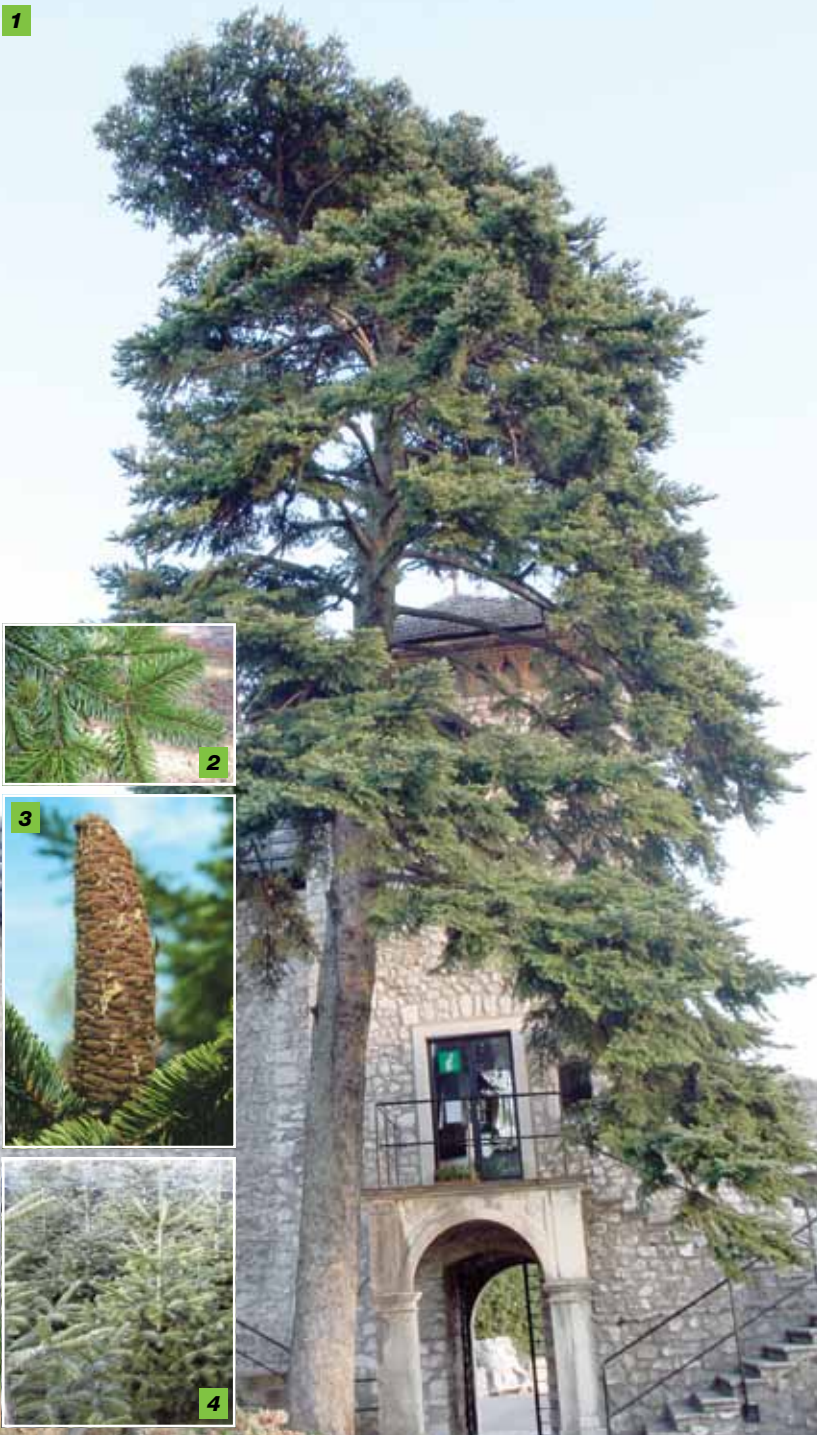
Od navadne jelke se razlikuje po bolj košatih poganjkih z iglicami, ki so do 30 milimetrov dolge, do tri milimetre široke in imajo na spodnji strani po dve izraziti beli proggi. Na zgornji strani poganjka so iglice gosto ščetkasto razporejene, na spodnji strani in na senčnih vejah razčesane. Storži dozorijo oktobra in so pokončni, valjasti, na obeh koncih nekoliko zoženi, do kar 20 centimetrov dolgi in pogosto smolnati. Spada med jelke, pri katerih zašiljene krovne luske gledajo izpod plodnih lusk.

Naravni areal kavkaške jelke je razmeroma majhen in omejen na površino okrog 13.000 hektarjev nad vzhodnimi obalami Črnega morja. Največ je na zahodnem Kavkazu in po gorovjih severovzhodne Turčije v pasu med 1400 in 2100 metri nadmorske višine. Največkrat raste na globokih, svežih in bogatih tleh z večjim deležem gline. Potrebuje precej zračne in talne vlage, vendar prenese več suše kot navadna jelka. Odporna je proti vetru in zelo nizki temperaturi (celo do -35°C), le mlada drevesa so včasih občutljiva za pozno in zgodnjo slano. Je še bolj sencozdržna kot navadna jelka in dobro prenaša mestno okolje.

V Evropi jo sadimo od sredine 19. stoletja. V nekaterih zahodnoevropskih državah, največ na Danskem, jo že nekaj časa uspešno gojijo v gozdnih nasadih, povsod je pogosta tudi po parkih, vrtovih in drugje v urbanem okolju. Tudi v Sloveniji se največkrat pojavlja kot parkovno ali urbano drevo, pri čemer je zanimivo, da je v preteklosti nikoli nismo v večjem obsegu preizkušali v morebitnih gozdnih ali zunajgozdnih nasadih za proizvodnjo lesa, kar je ob njenem dobrem priraščanju ter široko uporabnem in kakovostnem lesu po svoje presenetljivo.

Ob naštetem je pri kavkaški jelki treba posebej izpostaviti še eno uporabo. Že nekaj časa je po vsej Evropi najpogostejša vrsta za vzgojo božičnih drevesc. Razlog za to so razmeroma preprosto gojenje, hitra, lepa in pravilna rast izbranih klonov ali selekcij ter močne in goste iglice, ki lahko v zaprtih prostorih tudi brez zalivanja tudi več mesecev ostanejo pritrjene na poganjke. V naših trgovskih centrih je decembra to najbolj prodajano božično drevesce, pri čemer je škoda, da so vsi primerki uvoženi iz zahodne Evrope, največ iz Belgije in Nizozemske. Ne glede na to, da mnogi med nami pri izbiri božičnega drevesca še vedno dajemo prednost navadni smreki iz domačih gozdov, bi lahko bila vzgoja kavkaške jelke v intenzivnih zunajgozdnih nasadih dobra priložnost tudi za domače gojitelje. Nič pa ne bi bilo narobe, če bi kje vsaj v manjšem obsegu osnovali tudi poskusni nasad kavkaške jelke za proizvodnjo lesa.

1

2

3

4

1: Kavkaška jelka v urbanem okolju

2: Košat poganjek z velikimi iglicami

3: Zoreč storž

4: Kavkaška jelka v nasadu za božična drevesca

AVTOR: GREGA RIHTAR	GRŠKI LADJAR (ARISTO- TELES)	CELOTA IZ PETIH DELOV	SAMONA- PAJALNIK	PRESTOL	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC QUINN (BENNY IN JOON) OKRASNA RASTLINA Z BARVNIMI CVETI	NIZEK ŽENSKI PEVSKI GLAS	PESNIK GRUDEN	TEMNOSIV VOL	ZEVSOV SIN, EAK	SITOST, PRENASI- ČENOST	PSIHOLOGIJA, KI PROUČUJE DUŠEVNO PROBLEMATIČNE ALI OGROŽENE LJUDI	BRITANSKI PISATELJ FLEMING	POKOJNI LATVIJSKI SAHIST TALJ	MOŠKI Z VELIKIMI OČMI, OKAČ	ANTIČNO IME REKE NERETVE	NAŠA OPERNA PEVKA (ONDINA) ? KLASINC	
PRED- STOJNIK VEČJEGA SAMO- STANA											JAPONSKO VRHNE OBLAČILO						
BOLEČINA V ŽIVCU											LAIČNI STAN						
											RIMSKI HIŠNI BOG						
SLOVENSKI DRAMATIK (ŽUPANOVA MICKA)																	
AMERIŠKA IGRALKA (EMMA)						RUMENA SMOLA TROPSKIH DREVES	TELE- VIZIJSKI ZASLON GIBANJE PO ZRAKU					GAMSIJ BIVOL NA SULAVESIJU					
AMERIŠKI REŽISER PECKINPAH				MESTO V DEZELI SPODNJA AVSTRIJA					AMERIŠKI PEVEC LOPEZ SVILENA TKANINA					OLIMPIJ- SKA TEK- MOVALKA	UŽITNI DEL RASTLINE	POD V SOBI	
OTROŠKA PISA- TELJICA MLAKAR				VZKLIK PRI BIKO- BORBAH PREBIVALEC IRSKO				MITJA OKORN			SPOČITOST, SVEŽOST GRENKO ANGLEŠKO PIVO						
LAHKA SVILENA ALI MERCE- RIZIRANA BOMBAŽNA TKANINA V ATLASOVI VEZAVI	AMERIŠKI VIROLOG (JONAS)	NEPRIJETEN OČUTEK RAZČLENJE- VALKA					RODOVITNI DEL VOJ- VODINE V SRBIJI	SLOVENSKI INŽENIR ELEKTRO- TEHNIKE (MARIJ)	BAJESLOV- NI OTOK V ATLANTIKU KOSARKAR MURIC				INDIJSKI POLITIK SASTRI SL. REZBAR (MATEJ)				
JAPONSKO RIŽEVO ZGANJE				PRVOTNI PIRENEJEC PISANA VRTNA ROŽA					LONDONSKI HIPODROM SLOVENSKA JUDOISTKA (PETRA)						ŠVICARSKI SLIKAR IN GRAFIK (CUNO)	ŠVEDSKA IGRALKA BLONDELL	
GLEDA- LIŠKA IGRALKA KUMER					PRIŠTA- NISČE V JEJINU MOJSTER V ERISTIKI						VZHODNO- AZIJSKI COLN NA VESLA KOS ČELOTE						
LANENO PREDIVO				TRAVA PRVE KOŠNJE SUSILNIK ZA LASE					KANTAVOR SMOLAR REKA V JUŽNI ETIOPJI			ZIMSKI POGANJEK IZ GOMOLJA					
GESLO								DREVESNI SADEŽ STRDO LUPINO				NATRIJEV KARBONAT	ŽENSKI PRINCIP V KITAJSKI FILOZOFIJI				
BOJNI PLIN, KI RAZJEDA SLUZNICO IN KOŽO EDEN IZMED OVANAJŠTIH KRISTUSOVIH UČENCEV								MELODIKA NORVEŠKI BIATLONEC (JOHANNES THINGNES)					BRITANSKI REŽISER RUSSELL SL. SMUČAR (PETER)				
MAKEDON- SKI SKLA- DATELJ BADEV							STRANSKI DEL TRUPE KUBANSKI BALETNIK (CARLOS)				ORODJE ZA GRADBENA DELA TKANINA ZA OBVEZE						
IME VEČ PAPEŽEV			BILJARDNA PALICA	POČELO TAOIZMA				SL. PEVEC (MARIJAN) KRIZNICA ZA PIKANT- NO SOLATO						PRSNI OKLEP KIRASIRJEV	NEČEDNA ZADEVA ALI DOGODEK	POZIV VERNIKOM K PETIM DNEVNIM MOLITVAM IN BOGO- SLUŽJU V ISLAMU	
MOGOČNA GORA				TELIČEK GLEDALIŠKA REŽISERKA MOČNIK					ENIGMA GORLJIV PLIN V NAFTI								
NEKDANJI RUSKI NOGO- METAŠ (OLEG)								RALLY NENADNA SMRT				BREZREPA DVOŽIVKA	MESTO V JZ, NIGERIJ GROBO DOMAČE SUKNO				
TRNOVJE						SLOVENSKI PISATELJ (JAKOB) ALENKA GODEC					MEHIŠKI DRŽAVNIK (BENITO) BOJAN TOKIC						
PARTIZAN- SKO IME PISATELJA HINKA BRATOŽA				IGRALKA GRACNER													
PREVLEKA ZA NOHTE					OKRASNA RASTLINA Z VELIKIMI MODRIMI CVETI							KOŠARKAR RIZVIČ					

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) lahko skupaj s svojim imenom, priimkom in domačim naslovom pošljete do 7. februarja 2023 na elektronski naslov korenina@sidg.si ali po pošti na naslov: **SiDG, d. o. o., Rožna ulica 39, 1330 Kočevje, s pripisom »Za Korenina«.**

22. novembra 2022 smo izvedli žrebanje za nagradno križanko iz 19. številke Korenine.

Tričlanska komisija sodelavcev SiDG je izmed pravih rešitev izžrebala tri nagrajence.

Nagrajencem smo nagrade poslali po pošti.

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) 19. številke Korenina se je glasila: **PRIRASTEK.**

Izžrebanci nagradne križanke - Korenina št. 19 so:

1. nagrada – kapa s šiltom, brezžični polnilec za GSM in meter:
PIKA POTOČNIK, CELJE

2. nagrada – kapa s šiltom, naglavna svetilka in drobižnica:
NIKA ZUPANČIČ, PODSREDA

3. nagrada – kapa s šiltom, skodelica iz emajla in trak za okrog vratu:
ANDREJ VRHOVEC, HORJUL

